

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Akteři lokálního rozvoje (MAS Karlštejnsko)

Petra Jungmannová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petra Jungmannová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Aktéři lokálního rozvoje (MAS Karlštejsko)

Název anglicky

Participants in local development (LAG Karlštejsko)

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem se MAS Karlštejsko jako aktér lokálního rozvoje podílí na rozvoji lokality a jaké projekty MAS realizovala ve strategickém období 2014-2020.

Metodika

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a empirické. Teoretická část (sloužící jako podklad pro empirickou část) se zaměří na prostudování dané problematiky aktérů regionálního rozvoje tak, aby byl vytvořen teoretický rámec a vysvětleny základní pojmy regionálního rozvoje, místních akčních skupin jako aktérů regionálního rozvoje a principy metody LEADER. Teoretická část vychází z prostudování odborné literatury, zdrojů, pramenů, strategií a legislativních dokumentů.

Na teoretickou část práce navazuje sekundární a komparativní analýza dat o místní akční skupině a jejích aktivitách jako aktéra v regionálním rozvoji se zaměřením na základní identifikaci místní akční skupiny Karlštejsko z hlediska polohy, obyvatel a poskytovaných služeb.

Cílem empirické části je zjistit, jak obyvatelé dané lokality vnímají činnost místních akčních skupin a dále zjistit, jaké aktivity se povedlo ve strategickém období 2014-2020 uskutečnit. Cíl bude realizován pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které se „vyznačují definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací“ (Hendl, 2005). Polostrukturované rozhovory proběhnou s obyvateli dané lokality a s ředitelem MAS Karlštejsko. Data z rozhovorů budou dále zpracována, analyzována a vyhodnocena.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran textu

Klíčová slova

aktér, aktivita, místní akční skupina, princip LEADER, region, regionální politika, regionální rozvoj, rozvoj venkova, venkov

Doporučené zdroje informací

BERNARD, J. Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010.

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., HOLEČEK, J. a kol.: Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova. 1. vyd. Brno: Garep, spol. s.r.o., 2009.

Dokumenty a legislativní zdroje související s regionálním rozvojem.

SKOKAN, K. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-7329-023-5.

STEJSKAL, J. – KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lucie Kocmánková Menšíková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 3. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

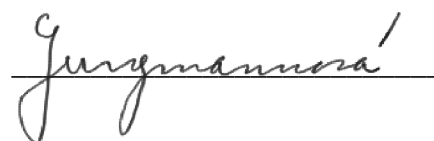
Děkan

V Praze dne 10. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Aktéři lokálního rozvoje (MAS Karlštejnsko)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2022

Jurgymannová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Lucii Kocmánek Menšíkové, Ph.D. za celkové vedení mé práce, za její cenné rady a připomínky a za její trpělivost. Dále bych ráda poděkovala panu Radomíru Hanačikovi a panu Bc. Radku Hanačikovi za poskytnutí informací týkajících se MAS Karlštejsko. A dále bych chtěla poděkovat mé rodině za trpělivost a podporu.

Aktéři lokálního rozvoje (MAS Karlštejsko)

Abstrakt

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem se MAS Karlštejsko jako aktér lokálního rozvoje podílí na rozvoji lokality, ve které působí, a jaké projekty MAS realizovala v programovém období 2014-2020. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část práce se opírá o studium odborné literatury a relevantních zdrojů, pomocí kterých byly vymezeny základní pojmy regionálního rozvoje a přístupy k regionálnímu rozvoji s důrazem na aktéry rozvoje na lokální úrovni. Tyto aktéry představují místní akční skupiny, které se s využitím principů metody LEADER, a tedy s využitím endogenního přístupu, snaží o rozvoj lokality, ve které působí. Na teoretickou část navazuje sekundární a komparativní analýza dat o místních akčních skupinách na území ČR se zaměřením na MAS Karlštejsko. Z této analýzy vyplynulo, že za celé sledované období MAS Karlštejsko realizovala celkem 32 projektů. U většiny projektů byl zhotovitelem veřejný sektor, nejvíce projektů se uskutečnilo na území ORP Černošice a nejvíce projektů v jedné obci se realizovalo ve městě Černošice. Realizované projekty byly zejména investičního charakteru. Empirické šetření bylo provedeno pomocí polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli města Černošice a polostandardizovaným rozhovorem s ředitelem MAS Karlštejsko. Z rozhovorů s obyvateli vyplynulo, že ve městě došlo za posledních zhruba 5 let k určitému zlepšení, ačkoliv konkrétní projekty si občané příliš nevybavují. Pokud o nějakých konkrétních projektech ví, považují je za činnost města, a nespojují je s činností MAS Karlštejsko. Z rozhovoru s ředitelem MAS Karlštejsko lze konstatovat, že poměrně nerovnoměrné rozložení projektů na územích ORP je dáno pouze aktivitou lidí, jejich vůlí a schopnosti nějaký projekt zrealizovat.

Klíčová slova: aktér, aktivita, místní akční skupina, princip LEADER, region, regionální politika, regionální rozvoj, rozvoj venkova, dotace, projekt

Participants in local development (LAG Karlštejsko)

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to find out whether and how the LAG Karlštejsko as an actor of local development participates in the development of the locality in which it operates, and what projects the LAG implemented in the programming period 2014-2020. The bachelor thesis is divided into theoretical and empirical part. The theoretical part of the thesis is based on the study of professional literature and relevant sources, which were used to define the basic concepts of regional development and approaches to regional development with emphasis on development actors at the local level. These actors are represented by local action groups which, using the principles of the LEADER method and thus using an endogenous approach, seek to develop the locality in which they operate. The theoretical part is followed by a secondary and comparative analysis of data on local action groups in the territory of the Czech Republic, focusing on the LAG Karlštejsko. This analysis showed that over the whole reporting period LAG Karlštejsko implemented a total of 32 projects. For most of the projects the public sector was the contractor, the most projects were implemented in the territory of ORP Černošice and the most projects in one municipality were implemented in the town of Černošice. The implemented projects were mostly of an investment nature. The empirical survey was conducted using semi-standardized interviews with the inhabitants of the town of Černošice and a semi-standardized interview with the director of the LAG Karlštejsko. Interviews with residents showed that there has been some improvement in the city over the last 5 years, although citizens do not remember much about specific projects. If they know about any specific projects, they consider them to be the activities of the city and do not associate them with the activities of the LAG Karlštejsko. From the interview with the director of LAG Karlštejsko it can be stated that the relatively uneven distribution of projects in the ORP is given only by the activity of people, their will and ability to implement a project.

Keywords: actor, activity, local action group, LEADER principle, region, regional policy, regional development, rural development, subsidy, project

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
3 Regionální rozvoj se zřetelem k endogennímu přístupu	13
3.1 Vymezení základních pojmů regionálního rozvoje.....	13
3.2 Exogenní a endogenní přístup regionálního rozvoje.....	15
3.3 Důvody vzniku regionálních politik.....	16
3.3.1 Regionální politika Evropské unie a její nástroje	17
3.3.2 Regionální politika v ČR	19
3.4 Klasifikace regionů v ČR.....	22
3.4.1 Vymezení venkovského prostoru.....	24
4 Aktéři regionálního rozvoje	25
4.1 Vymezení pojmů souvisejících s aktéry v regionálním rozvoji	25
4.2 Klasifikace aktérů v ČR	27
4.3 Místní akční skupiny jako lokální aktéři a metoda LEADER.....	29
4.3.1 Principy metody LEADER	29
Souhrn teoretické části	30
5 Sekundární a komparativní analýza dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejsko	32
5.1 Místní akční skupiny na národní úrovni.....	32
5.2 Místní akční skupiny ve Středočeském kraji	33
5.3 MAS Karlštejsko	34
5.4 Projekty MAS Karlštejsko v programovém období 2014-2020	36
5.4.1 Komparace realizovaných projektů dle operačních programů	37
5.4.2 Komparace realizovaných projektů dle zájmových skupin	39
5.4.3 Komparace realizovaných projektů dle území ORP.....	41
5.4.4 Komparace realizovaných projektů dle typu projektu.....	42
5.5 Souhrn sekundární a komparativní analýzy dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejsko	43
6 Empirické šetření o realizovaných projektech MAS Karlštejsko v programovém období 2014-2020	45
6.1 Základní charakteristika dotazovaných a výzkumné otázky.....	45
6.2 Komparace dat získaných polostandardizovanými rozhovory	46
6.3 Polostandardizovaný rozhovor s ředitelem MAS Karlštejsko	48
6.4 Souhrn empirického šetření o realizovaných projektech MAS Karlštejsko v programovém období 2014-2020.....	49
7 Závěr.....	51

8 Seznam použitých zdrojů	53
9 Přílohy	55
9.1 Příloha č. 1: Seznam realizovaných projektů v období 2014 – 2020.....	55
9.2 Příloha č. 2: Přepis rozhovorů s obyvateli Černošic	57
9.3 Příloha č. 3: Zkrácený přepis rozhovoru s ředitelem MAS Karlštejsko	59

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1 – Regiony soudržnosti a kraje v ČR.....	23
Obrázek 2 – Sedm principů metody LEADER.....	30
Obrázek 3 – Místní akční skupiny na území ČR	33
Obrázek 4 – Území MAS v programovém období 2014-2020.....	35
Graf 1 – Rozdělení obcí dle velikostní skupiny.....	35
Graf 2 – Suma dotací v Kč na realizované projekty dle sektorů a roku	41
Graf 3 – Počet realizovaných projektů dle území ORP	42
Graf 4 – Komparace realizovaných projektů dle typu projektu.....	43

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Cíle regionální politiky EU v programovém období 2014-2020.....	18
Tabulka 2 – Cíle Strategie regionálního rozvoje 2021+	20
Tabulka 3 – Klasifikace území ČR dle NUTS a LAU.....	22
Tabulka 4 – Klasifikace aktérů dle úrovně a typu sektoru	27
Tabulka 5 – Seznam MAS ve Středočeském kraji	34
Tabulka 6 – Komparace realizovaných projektů dle operačních programů	38
Tabulka 7 – Rozdělení projektů dle zájmových skupin.....	39
Tabulka 8 – Suma dotací v Kč na realizované projekty dle sektorů a roku	40
Tabulka 9 – Realizované projekty v Černošicích v programovém období 2014-2020	45
Tabulka 10 – Charakteristika dotazovaných obyvatel	46
Tabulka 11 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli	46
Tabulka 12 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli	47
Tabulka 13 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli	47
Tabulka 14 – Seznam realizovaných projektů v programovém období 2014-2020	55

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF – Evropský sociální fond

ESI – Evropské strukturální a investiční fondy

EU – Evropská unie

Eurostat – Statistický úřad Evropské unie

IROP – Integrovaný regionální operační program

MAS – Místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

MZe – Ministerstvo zemědělství ČR

NKR – Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020

NS MAS – Národní síť Místních akčních skupin

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OP – Operační program

OPZ – Operační program Zaměstnanost

ORP – Obec s rozšířenou působností

PRV – Program rozvoje venkova

SRR – Strategie regionálního rozvoje

1 Úvod

V této bakalářské práci na téma Aktéři lokálního rozvoje MAS Karlštejnsko se budu zabývat místní akční skupinou Karlštejnsko, která se nachází v jihozápadní a západní části Středočeského kraje. V současné době zahrnuje 60 obcí a její území sahá od hranic hlavního města Prahy až k hranicím Plzeňského kraje.

Místní akční skupina (dále jen MAS) jako aktér lokálního rozvoje sdružuje spolky, neziskové organizace, občany a podnikatelské subjekty. Cílem MAS je zlepšení kvality života obyvatel v daném regionu, trvale udržitelný rozvoj venkova a získávání finanční podpory z Evropské unie prostřednictvím operačního programu Program rozvoje venkova.

Tématu se chci věnovat, protože studuji obor Veřejná správa a regionální rozvoj na České zemědělské univerzitě v Praze a také protože od narození žiji nedaleko obce Karlštejn a činnost místních akčních skupin považuji za velmi prospěšnou. Konkrétně MAS Karlštejnsko se soustředí především na rozvoj venkova a rozvoj vzdělání, kulturního a společenského života v dané lokalitě. Usiluje také o rozvoj ekonomického prostředí a konkurenceschopnosti, prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu na celém svém území. Další oblastí, kterou se MAS Karlštejnsko zabývá, je ochrana přírody a krajiny. Dle mého názoru jsou všechny tyto činnosti potřeba k celkovému udržitelnému rozvoji lokality pro stávající i příští generace.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem se MAS Karlštejnsko jako aktér lokálního rozvoje podílí na rozvoji lokality a jaké projekty MAS realizovala ve strategickém období 2014-2020.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a empirické. Teoretická část (sloužící jako podklad pro empirickou část) se zaměří na prostudování dané problematiky aktérů regionálního rozvoje tak, aby byl vytvořen teoretický rámec a vysvětleny základní pojmy regionálního rozvoje, místních akčních skupin jako aktérů regionálního rozvoje a principy metody LEADER. Teoretická část vychází z prostudování odborné literatury, zdrojů, pramenů, strategií a legislativních dokumentů.

Na teoretickou část práce navazuje sekundární a komparativní analýza dat o místní akční skupině a jejích aktivitách jako aktéra v regionálním rozvoji se zaměřením na základní identifikaci místní akční skupiny Karlštejnsko z hlediska polohy, obyvatel a poskytovaných služeb.

Cílem empirické části je zjistit, jak obyvatelé dané lokality vnímají činnost místních akčních skupin a dále zjistit, jaké aktivity se povedlo ve strategickém období 2014-2020 uskutečnit. Cíl bude realizován pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které se „*vyznačují definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací*“ (Hendl, 2005). Polostrukturované rozhovory proběhnou s obyvateli dané lokality a s ředitelem MAS Karlštejnsko. Data z rozhovorů budou dále zpracována, analyzována a vyhodnocena.

3 Regionální rozvoj se zřetelem k endogennímu přístupu

3.1 Vymezení základních pojmů regionálního rozvoje

Nejprve je nutné definovat pojem **region**. Pro definování regionu existuje celá řada pohledů, odborníci se však nemohou shodnout na jedné všeobecné definici. Obecně lze vymezit region jako „*komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry*“ (Wokoun, 2011). Jedním ze způsobů vymezení regionů je administrativní členění, jež slouží pro výkon státní správy a samosprávy, a které lze najít v zákoně o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon rozumí region jako „*územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí, jehož rozvoj může být podporován*“ (Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje).

Regiony se **z hlediska vnitřní struktury** člení na (Skokan, 2003) homogenní s podobnou vnitřní strukturou, která se vyznačuje pomocí ukazatelů jako je např. úroveň nezaměstnanosti nebo stupeň zaměstnanosti v určitém odvětví, a heterogenní s různorodou, nerovnoměrnou vnitřní strukturou a funkční specializací některých oblastí.

Při vymezování heterogenních (též nodálních, uzlových, spádových, funkčních) regionů se klade důraz na zjištění vzájemných vztahů mezi složkami krajinné sféry. Heterogenní regiony se skládají z nodálního centra (uzlu, jádra) nebo z více nodálních center a periferie, která je na tyto centra vázána drahami a toky (Wokoun, 2011). Typickým znakem těchto regionů je tedy velká vzájemná závislost, jako kritérium slouží např. provázanost průmyslových odvětví, infrastruktura nebo dojíždění za prací (Skokan, 2003).

Jelikož jsou regiony vzájemně se odlišující části území, musí být rozděleny nějakou hranicí. Otázkou **hranic mezi regiony** se zabývají geografové, neboť právě geografie se soustředí na rozčlenění území, prostorové rozdíly a různorodost jevů, které se vyskytují v krajině. Regiony lze odlišovat pomocí hranic liniových nebo zonálních, přičemž pro liniovou hranici je typická ostrá čára striktně rozdělující území, zatímco zonální hranice rozděluje regiony pásmem či zónou.

Přírodní hranice bývají různého charakteru, mohou být ostré i neostré, vyjadřují rozmanité přechody mezi teritoriálními jednotkami a závisí na vlastnostech a stavbě územních celků. Příkladem přírodní hranice může být řeka, pohoří. Ostřejší hranice jsou zpravidla takové, které vznikly činností člověka. Příkladem zde může být ulice ve městě. Nejostřejším typem hranic mezi regiony jsou hranice politické, mají podobu rovné čáry a pouze jeden rozměr. V některých případech může docházet ke střídání nebo kolísání hranic regionů, případně mohou oscilovat rozsáhlejší území nebo i celé regiony (Wokoun, 2011).

Rozvoj lze nejobecněji chápat jako proces pozitivních změn; obvykle se jedná o zlepšení kvantitativních a zejména kvalitativních charakteristik dané oblasti (nejčastěji jde o přírodní a sociálně-ekonomické oblasti). V oblasti venkova lze rozvoj charakterizovat jako proces zlepšování pozice venkovských obcí a přírodního prostředí, v němž se tyto obce nacházejí. Tento proces směřuje zejména k:

- vytvoření harmonického systému kulturní krajiny,
- vytvoření stabilního ekonomického systému vytvářejícího pracovní příležitosti,
- zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva,
- rozvinutí občanské společnosti,
- zajištění dostatečné dopravní dostupnosti

Rozvoj lze rozlišovat podle endogenních a exogenních faktorů rozvoje. Endogenní faktory jsou spojeny přímo s aktivitami stávajících uživatelů venkova (aktivita obyvatel, migrace) tj. s aktéry rozvoje. Exogenní faktory představují rámec faktorů a nástrojů, které ovlivňují rozvoj venkova, ale jednotliví aktéři je nemohou bezprostředně ovlivňovat (poloha obce, přírodní prostředí, legislativa). Exogenní faktory jsou nezbytnou podmínkou, ale nejsou zcela dostačující, protože bez zapojení endogenních faktorů nelze dosáhnout funkčního rozvoje (Binek, 2009).

Regionální rozvoj je „*pojem označující cílenou, strategicky zaměřenou a koordinovanou snahu místních aktérů, orientovanou na zlepšení místní sociální, ekonomické a environmentální úrovně a celkové kvality života místních obyvatel*“ (Stejskal, a další, 2009).

Kvalita života je neurčitý pojem, který nemá jednoznačnou definici, nelze vyjádřit jedním slovem či větou. Velký sociologický slovník (Petrušek, 1996) chápe kvalitu života jako něco, co překračuje materiální potřeby a nelze ji uspokojit prostřednictvím zboží. Uvádí čtyři pohledy, jak můžeme kvalitu života chápat. Za prvé jako odborný pojem, kvalita života je posuzována podle ukazatelů jako jsou životní prostředí, úroveň bydlení, mezilidské vztahy, ukazatele zdraví a nemoci. Do tohoto pohledu lze začlenit i subjektivní spokojenost jednotlivce se svým životem. Druhý pohled chápe kvalitu života jako politické heslo, které v 60. letech 20. století zavedli do politiky J. F. Kennedy a L. B. Johnson. Třetí pohled vnímá kvalitu života jako sociální hnutí („za kvalitu života“) v rámci různých ekologických hnutí či bojů za občanská práva. Z hlediska čtvrtého pohledu se jedná pouze o reklamní slogan, který působí na spotřebitele, a je zejména spojen s cestováním, volným časem nebo bydlením.

Regionální politika představuje „soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů“ (Skokan, 2004).

Pojem **venkov** je obtížné jednoznačně definovat, neboť se jedná o neurčité označení osídlené krajiny se specifickými charakteristikami (Bínek, 2009). Velký sociologický slovník (Petrušek, 1996) definuje venkov jako „obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem“.

Dle zákona o obcích je **obec** definována jako základní územní samosprávné společenství občanů tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporace, hospodaří s vlastním majetkem a v právních vztazích vystupuje svým jménem. Obec pečuje o rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění těchto úkolů chrání též veřejný zájem. Spravuje své záležitosti samostatně, státní orgány a orgány krajů mohou do záležitostí obce zasáhnout v případě, vyžaduje-li to ochrana zákona a to pouze způsobem, který stanoví zákon. Obec je spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Zákon o krajích vymezuje **kraj** jako územní společenství občanů, které má právo na samosprávu, veřejnosprávní korporaci hospodařící s vlastním majetkem podle vlastního rozpočtu. Správu kraje zabezpečuje zastupitelstvo kraje, mezi další orgány patří rada kraje, hejtman a krajský úřad. Mezi hlavní úkoly kraje se řadí zejména rozvoj území a péče o občany (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

3.2 Exogenní a endogenní přístup regionálního rozvoje

Přibližně do 70. let 20. století převládal exogenní přístup k regionálnímu rozvoji (tzv. přístup „shora“). Hlavním řídicím místem bylo centrum, způsob řízení byl tedy centralistický a moc měly centrální úřady. Hospodářský potenciál regionů byl spatřován v aglomeračních úsporách a v úsporách pracovních nákladů (čili v cenách a mzdách), investice směřovaly především do technicko-ekonomických oblastí (Hudečková, a další, 2015). V rámci exogenního přístupu se regionální politika zaměřovala především na dva typy regionů – vysoce rozvinuté regiony a zaostávající regiony. Jednalo se o agrární oblasti, které se snažily zvýšit svou rozvojovou úroveň přeorientováním na průmysl. Oblasti, do kterých směřovaly

nástroje regionální politiky, byly neměnné a neměnilo se ani jejich geografické vymezení (Wokoun, 2011).

V 70. letech 20. století se prosadil přístup endogenní (tzv. přístup „zdola“), neboť se ukázalo, že státní regionální politika není schopna pružně reagovat na rychlé změny probíhající v regionech a nebyla schopna mobilizovat centrální finanční zdroje (Wokoun, 2011). Přechází se proto na decentralizovaný model, kdy moc mají lokální úřady, neboť hlavním řídicím místem se stává lokalita. Klade se důraz na mobilizaci všech vnitřních zdrojů – technologického, hospodářského, kulturního i sociálního charakteru. Hospodářský potenciál je pak spatřován v lidském kapitálu, tzn. ve znalostech, schopnostech a jejich využití, zdůrazňuje se proto potřeba investic do vzdělávání a inovací (Hudečková, a další, 2015).

K významnému rozkvětu endogenního přístupu k regionálnímu rozvoji došlo v roce 1991, kdy byla zahájena iniciativa LEADER I, program pro integrovanou podporu rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím lokálních aktérů (a tedy i místních akčních skupin). Další významnou událostí bylo přijetí Corkské deklarace v roce 1996, jež zdůrazňuje potřebu rozvoje venkova a to především z hlediska dlouhodobě udržitelného rozvoje a podpory malých a středních podniků, zároveň toto ujednání silně zastává princip decentralizace s využitím potenciálů místních komunit. V roce 2007 byl program LEADER zařazen do společné zemědělské politiky EU a tím se stal součástí rozvojových programů Evropské unie (Bernard, 2010).

3.3 Důvody vzniku regionálních politik

„Regionální politika státu představuje reakci na existující meziregionální rozdíly, tj. regionální disparity, které byly vytvořeny v důsledku historického vývoje. Důsledkem těchto disparit je existence tzv. problémových regionů“ (Skokan, 2003). Problematiku rozdílů mezi regiony lze nalézt v podstatě v kterémkoliv státě, neboť vedle prosperujících regionů se obvykle najdou i takové, které nedosahují požadované ekonomické výkonnosti, potýkají se s vysokou nezaměstnaností či jinými sociálními problémy. Některé regiony naopak dosahují příznivé ekonomické úrovně, ale jejich rozvoj je negativně ovlivněn např. špatným stavem životního prostředí nebo nepříznivými geografickými podmínkami. Problémové regiony se dělí na tři hlavní typy:

➤ *Regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji*

Do této kategorie patří odlehlé zemědělské regiony, které nejsou přitažlivé pro průmysl, šanci na zvýšení životní a ekonomické úrovně tak představuje mnohdy pouze cestovní ruch.

➤ *Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů*

Tyto regiony se potýkají s nízkou životní úrovní v důsledku nízkého využití vlastních zdrojů, což je způsobeno nedostatkem kapitálu. Dlouhodobé zlepšení závisí především na ekonomické situaci v jiných částech a na technologickém pokroku.

➤ *Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími*

Jedná se o regiony, pro které je typická orientace na těžký průmysl (těžba uhlí, energetika, strojírenství, hutnictví) a dříve se řadily mezi nejvyspělejší regiony, ale změny ve struktuře poptávky způsobily stagnaci či dokonce úpadek těchto odvětví. Regiony se tak potýkají s rostoucí mírou nezaměstnanosti, emigrací a klesající ekonomickou úrovní (Wokoun, 2011).

3.3.1 Regionální politika Evropské unie a její nástroje

Řada členských států Evropské unie přistoupila k realizaci vlastní regionální politiky, jelikož sociálně-ekonomické rozdíly mezi regiony mohou značně ovlivňovat celkový hospodářský rozvoj státu. Prostřednictvím regionální politiky se státy snaží postupně snižovat nebo alespoň zmírňovat výše zmíněné rozdíly a zároveň usilují o zvýšení konkurenceschopnosti regionální a národní ekonomiky.

Základní principy, z nichž regionální politika EU vychází, jsou solidarita a soudržnost. Princip solidarity představuje pomoc hospodářsky nebo sociálně znevýhodněným regionům, princip soudržnosti vychází ze skutečnosti, že snižování rozdílů je výhodné pro všechny zúčastněné (Stejskal, a další, 2009).

Jedenáct tematických cílů z programového období 2014-2020 bylo přeměněno do pěti politických cílů (Tabulka 1), které se bude regionální politika EU v programovém období 2021-2027 snažit naplňovat. Evropská unie pro tento účel vyčlenila 373 miliard eur (Euroskop.cz, 2022).

Tabulka 1 – Cíle regionální politiky EU v programovém období 2014-2020

Název cíle	Priority cílů
Cíl politiky 1: Inteligentnější Evropa	Podpora inovací
	Rozvoj digitalizace
	Podpora malých a středních podniků
Cíl politiky 2: Zelenější, bezuhlíková Evropa	Úspory energie a obnovitelné zdroje
	Opatření v souvislosti se změnou klimatu
Cíl politiky 3: Propojenější Evropa	Efektivní mobilita
	Rozšíření strategických dopravních a digitálních sítí
Cíl politiky 4: Sociálněji Evropa	Rozvoj vzdělávání
	Rovný přístup ke zdravotní péči
Cíl politiky 5: Evropa bližší občanům	Podpora místně vedených strategií rozvoje
	Udržitelný rozvoj měst v EU

Zdroj: Vlastní zpracování dle DotaceEU.cz (<https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/publikace-pro-obdobi-2021-2027>)

Nástrojem regionální politiky EU jsou tzv. strukturální fondy, jedná se o Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF), souhrnně jsou také nazývány jako Evropské strukturální a investiční fondy (ESI). Finanční prostředky ze strukturálních fondů jsou čerpány v rámci sedmiletých programových období a to na základě jasně definovaných cílů a priorit. Kromě výše zmíněných fondů existuje také Fond soudržnosti někdy též nazývaný jako Kohezní fond (DotaceEU.cz, 2022).

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF je největší ze strukturálních fondů, co se týče objemu finančních prostředků. Prostředky z fondu jsou určeny na investiční projekty, tzn. na investice k vytvoření nových pracovních míst, investice do infrastruktury, fond podporuje rozvoj malých a středních podniků v problémových regionech, a v neposlední řadě jsou prostředky zaměřeny na životní prostředí.

Evropský sociální fond (ESF)

ESF je fond zaměřující se na cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Konkrétně finanční prostředky z tohoto fondu plynou na podporu neinvestičních projektů, tzn. projektů v oblasti zaměstnanosti, lidských zdrojů (např. na rekvalifikaci, vzdělávání

atd.), fond podporuje rovné příležitosti na pracovním trhu a napomáhá rizikovým skupinám obyvatel, jako jsou mladí nezaměstnaní lidé nebo lidé se zdravotním postižením.

Fond soudržnosti (Kohezní fond)

Tento fond je určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů, neřadí se proto mezi strukturální fondy. Zaměřuje se na podporu dopravní infrastruktury většího rozsahu (transevropské sítě), ochranu životního prostředí a oblastí související s udržitelným rozvojem a energetikou (DotaceEU.cz, 2022).

3.3.2 Regionální politika v ČR

Základním legislativním dokumentem upravujícím regionální rozvoj v ČR je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Cílem regionální politiky je vyvážený rozvoj jednotlivých regionů, snižování rozdílů mezi nimi a zlepšení regionální struktury. Vyváženým rozvojem se zde rozumí nikoli stejný rozvoj ve všech regionech, nýbrž takový rozvoj, který přispěje k plnohodnotnému využití hospodářského, demografického, přírodního, sociálního a kulturního potenciálu v jednotlivých regionech. Zákon je zároveň také základním dokumentem pro zajištění kompatibility české regionální politiky s regionální politikou Evropské unie.

Kromě výše zmíněného zákona jsou klíčovými legislativními dokumenty dále zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (Wokoun, 2011).

Strategie regionálního rozvoje (SRR)

SRR je národní strategický dokument pro regionální rozvoj, jenž v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje hlavní cíle regionální politiky pro sedmileté období, přičemž klade důraz na podporu dynamického, vyváženého a udržitelného rozvoje území (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022). Dokument obsahuje:

- Analýzu stavu regionálního rozvoje v uplynulém období,
- Vymezení silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví, sektorů,
- Strategii další regionálního rozvoje, priority a opatření k podpoře rozvoje,
- Úkoly uložené vládou ústředním správním úřadům (Wokoun, 2011).

V současné době probíhá **Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+** (dále SRR 21+), jejímž záměrem je „*identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území*“. SRR 21+ navazuje na Strategii regionálního rozvoje 2014-2020 a její prioritou je definovat hlavní cíle regionální politiky na období let 2021-2027 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).

Tabulka 2 – Cíle Strategie regionálního rozvoje 2021+

Téma regionálního rozvoje	Cíl SRR 21+	Geografické vymezení
Metropole	Globální konkurenceschopnost a atraktivita	Pražské, Brněnské a Ostravské metropolitní území
	Kvalitní dopravní spojení s evropskými metropolemi i českými regiony	
	Efektivně využívající prostor ke svému rozvoji	
Aglomerace	Prosperující krajská města	Ostatní krajská města a jejich zázemí
	Dobré dopravní napojení na blízká i vzdálená sídla	
	Adaptace na změnu klimatu	
Regionální centra	Vytvoření podmínek pro rozvoj ekonomiky	Vybraná města s výjimkou Prahy ¹
	Dopravní dostupnost a kvalitní vybavenost	
	Péče o prostředí obcí a udržitelný rozvoj krajiny	
Strukturálně postižené kraje	Dobrá kvalita života a zdravé životní prostředí	Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj
	Hospodářské oživení a dostatek pracovních míst	
Hospodářsky a sociálně ohrožená území	Rozvoj inovativních podniků	Správní obvody obcí s rozšířenou působností definované na základě stanovených indikátorů ²
	Dopravní dostupnost a vybavenost základními službami	
	Bohatý komunitní život	

Zdroj: Vlastní zpracování dle (<https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>)

¹Pro přesný výčet měst viz SRR 21+ (<https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>)

² Tamtéž

Dohoda o partnerství

Dohoda o partnerství (Dohoda) je základní dokument pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Každý členský stát EU tento dokument zpracovává povinně. Dohoda analyzuje socioekonomickou situaci v ČR, disparity mezi regiony, rozvojové potřeby a potenciál, pomocí této analýzy bude určeno, kam bude směřována podpora z ESI fondů. Kromě výše zmíněného Dohoda definuje priority a žádoucí výsledky pro dané programové období. Dohoda má charakter zastřešujícího strategického dokumentu, je proto svým obsahem závazná pro jednotlivé programové dokumenty. Dohoda se pohybuje spíše na obecné rovině, neobsahuje detailní informace týkající se programů. (DotaceEU.cz, 2022).

Příprava Dohody o partnerství pro období 2021-2027

Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo strategický dokument Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NKR) a v roce 2019 byl schválen vládou. Cílem NKR je vymezit oblasti pro financování, tzn. identifikovat priority a cíle ČR po roce 2020. NKR zároveň slouží jako podklad pro přípravu budoucí Dohody o partnerství i jednotlivé operační programy a obsahuje také návrh struktury ESI fondů (DotaceEU.cz, 2022).

Operační programy

Operační program (OP) je strategický dokument finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast regionálního rozvoje. Zpracovávají ho členské země EU. Operační program popisuje cíle a priority, které chce země v daném programovém období naplnit, a probíhá v úzké spolupráci s Dohodou o partnerství. Pro období 2021-2027 vláda ČR schválila tyto programy:

- OP Konkurenceschopnost
- OP Jan Amos Komenský
- OP Zaměstnanost plus
- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- Integrovaný regionální OP
- OP Technická pomoc
- OP Rybářství (DotaceEU.cz, 2022)

3.4 Klasifikace regionů v ČR

Existuje více kritérií, podle kterých lze členit a rozlišovat regiony, některá již byla zmíněna v úvodu této kapitoly. Další pohled nabízí Stejskal, který rozlišuje region přirozený, tzn. „vztahově uzavřený územní celek s územní dělbou funkcí (a proto i se vztahem) mezi jádrem a zázemím“. Jako jakýsi protiklad uvádí region administrativní sloužící pro výkon veřejné správy, tedy region uměle vytvořený, často neodpovídající skutečným procesům a vztahům na daném území. Okresy, kraje či regiony soudržnosti, na všech těchto úrovních se jedná o administrativní členění, které se více či méně liší od přirozených regionů (Stejskal, a další, 2009).

Každá členská země Evropské unie užívá jiné správní členění svého území, a proto byl zaveden systém NUTS³ (tzv. nomenklatura územních statistických jednotek) pro jednotné klasifikování území a pro dosažení srovnatelnosti statistických dat v rámci Evropské unie. Klasifikace NUTS slouží zejména ke shromažďování a zpracování regionálních statistik, sociálně-ekonomické analýze regionů a formulace regionální politiky EU.

Pro klasifikaci územních celků v České republice se využívá systém CZ-NUTS, který slouží pro statistické a analytické účely, pro potřeby poskytování údajů ve vztahu k EU, ale především také pro čerpání peněžních prostředků ze strukturálních fondů EU (Informační web územního plánování, 2022).

Pro nižší územněsprávní statistické členění se v ČR využívá systém LAU⁴ (místní administrativní jednotky), který navazuje na klasifikaci NUTS a je tvořen dvěma úrovněmi – LAU 1 pro okresy a LAU 2 pro obce (DotaceEU.cz, 2022).

Tabulka 3 – Klasifikace území ČR dle NUTS a LAU

Úroveň	Počet obyvatel	Členění v ČR
NUTS 1	3 – 7 milionů	Území České republiky
NUTS 2	800 tisíc – 3 miliony	Regiony soudržnosti
NUTS 3	150 tisíc – 800 tisíc	Kraje
LAU 1	-	Okresy
LAU 2	Obce	Obce

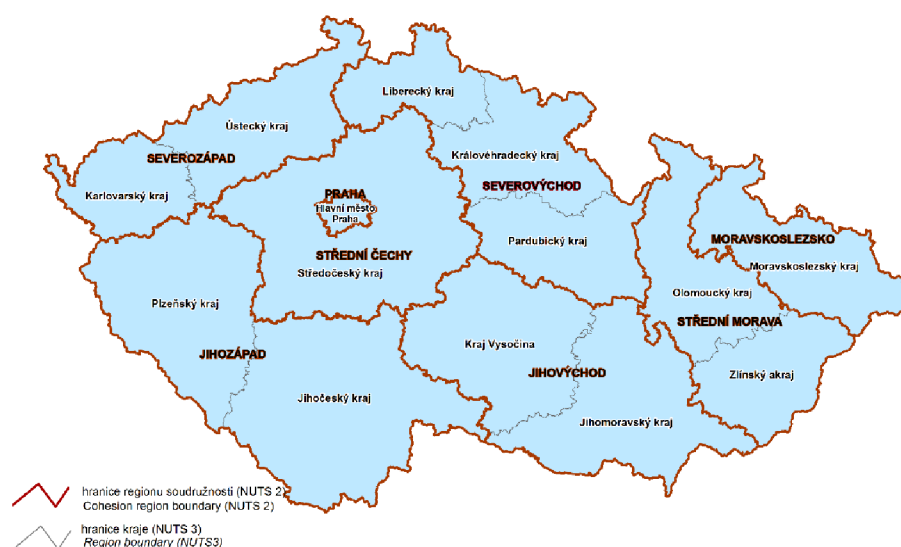
Zdroj: Vlastní zpracování dle DotaceEU.cz (<https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech/regiony-regionalni-politiky-eu>)

³ Z francouzského Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques

⁴ Local Administrative Units

Česká republika musela v souvislosti se vstupem do EU zavést mezi stát a kraje ještě jednu úroveň odpovídající NUTS 2, neboť právě na tuto úroveň je směřována podpora z fondů EU. Bylo tak vytvořeno **8 regionů soudržnosti**, které se skládají z jednoho nebo více krajů: Severozápad, Severovýchod, Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko (DotaceEU.cz, 2022).

Obrázek 1- Regiony soudržnosti a kraje v ČR

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/czso/regiony-soudrznosti-nuts-2-a-kraje-nuts-3-ceske-republiky>)

Úrovní NUTS 3 v ČR odpovídá celkem **14 krajů**: Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Plzeňský, Středočeský, Praha, Jihočeský, Vysočina, Královéhradecký, Pardubický, Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský. Kraj je podle zákona územní společenství občanů, které má právo na samosprávu, veřejnosprávní korporace hospodařící s vlastním majetkem podle vlastního rozpočtu (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Okresy byly do roku 2007 statistické územní jednotky na úrovni NUTS 4, které měly platnost pouze na území ČR. V roce 2008 byly nahrazeny členěním LAU 1.

Na území ČR se k 1. 1. 2020 nacházelo **6258 obcí**. Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny. Stejně tak je městem obec, která přede dnem 17. května 1954 byla městem, požádá-li o to předsedu Poslanecké sněmovny (Český statistický úřad, 2022).

3.4.1 Vymezení venkovského prostoru

Venkov je neurčité označení osídlené krajiny, jeho jednoznačné vymezení je velmi obtížné a nelze proto vytvořit jednu univerzální definici. Venkov lze do jisté míry vnímat na základě intuice podle různých znaků. Mezi znaky typické pro venkov se řadí:

- Velikostní znaky – hustota zalidnění, počet obyvatel (nejčastěji se jako venkovské obce označují ty s méně než 2 000 obyvateli)
- Urbanistické znaky – vysoký podíl rodinných domů, rozvolněná zástavba
- Administrativní znaky – obec, která získala statut města, je městem, ostatní sídla jsou vesnice
- Ekonomické znaky – převažující činností je zemědělství, velká část ekonomicky aktivních obyvatel dojíždí do zaměstnání mimo dané sídlo
- Sociální znaky – užší a neformální kontakty mezi obyvateli, tradicionalismus
- Architektonické znaky – nízkopodlažní zástavba, domy s hospodářským zázemím, oddělené funkce dvora a zahrady (Binek, 2009).

Vymezování venkova dle OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) používá k vymezení venkova kritérium hustoty osídlení v nižších územních jednotkách, čili na úrovni LAU 2. Za venkovské obce považuje takové, v nichž je hustota osídlení nižší než 150 obyvatel na km². Podle tohoto měřítka rozlišuje regiony na úrovni NUTS 3 na tyto tři kategorie: *převážně venkovské oblasti*, kde více než 50 % obyvatelstva žije ve venkovských obcích, *významně venkovské oblasti*, kde 15–50 % obyvatelstva žije ve venkovských obcích, a *převážně městské oblasti*, kde ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatelstva (Wokoun, 2011).

Vymezování venkova dle Eurostatu

Vymezením venkova se zabývá také metodika Eurostatu (Statistický úřad EU), která podobně jako v případě OECD pracuje s hustotou zalidnění a rozděluje venkov na:

- *hustě zalidněné oblasti*: hustota obyvatel > 500 obyvatel/km² a populace je v dané oblasti vyšší než 50 000 obyvatel
- *středně zalidněné oblasti*: hustota obyvatel > 100 obyvatel/km² a populace je v dané oblasti vyšší než 50 000 obyvatel
- *řídce osídlené oblasti*: hustota ani počet obyvatel není určen, jsou to ostatní regiony a obce (Binek, 2009).

4 Aktéři regionálního rozvoje

Předchozí kapitola se věnovala definování nejdůležitějších pojmů regionálního rozvoje, strategii regionální politiky EU a ČR a jejím nástrojům. Tato kapitola pojednává o aktérech regionálního rozvoje.

4.1 Vymezení pojmů souvisejících s aktéry v regionálním rozvoji

Aktér v obecném slova smyslu je nositel, iniciátor a realizátor sociálních činností, v širším pojetí zahrnuje také sociální skupiny jako nositele aktivit (Petrušek, 1996). Aktéry rozvoje venkova lze charakterizovat jako „*veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či kteří jsou součástí venkova*“, tzn. různě silné subjekty, kteří ovlivňují vývoj dané lokality (Bínek, 2009).

Aktéři vyvíjejí nějakou **aktivitu** neboli činnost, což je podle Z. Strmisky v nejširším slova smyslu každé chování, které je funkčně zaměřené. V užším smyslu se jedná o aktivní vztah subjektu (ať už jednotlivce nebo skupiny) k vnějšímu prostředí, který má stanovené cíle, předpokládá použití určitých prostředků a řídí se (většinou) danými pravidly (Petrušek, 1996).

Jednání je definováno podle Velkého sociologického slovníku jako „*postojově organizovaná a cílově zaměřená činnost zahrnující analýzu situace, anticipaci výsledku a plán jeho dosažení. Předpokládá vstupní motivaci a průběžné sociální učení v sociální interakci*“ (Petrušek, 1996).

Dovednost lze charakterizovat jako dispozici, která se získává učením, a slouží k správnému, rychlému a úspornému vykonávání určité činnosti za pomoci použití vhodné metody. Dovednosti se dělí na intelektové, senzomotorické, motorické nebo například sociální (Hartl, 2004).

Kapitál je vedle půdy a práce považován za třetí výrobní faktor, ovšem v přeneseném smyslu ho lze použít i ve spojení **kulturní, lidský a sociální**, jedná se tedy o kapitál nehmotný. Velký sociologický slovník definuje kulturní kapitál jako „*zvláštní formu získaných předpokladů jedince nebo skupiny k dosažení určitého sociálního statusu, která je vázána na charakter a úroveň enkulturace*“, v širokém pojetí se blíží lidskému kapitálu. Lidský kapitál představují znalosti a dovednosti lidí žijících na určitém území, které jsou výsledkem tradic, vzdělání a poznatků získaných praxí. Kapitál sociální je souhrn všech aktuálních i možných zdrojů, které může osoba využívat díky tomu, že se zná s druhými

lidmi, jde tedy o bohatství styků a známostí. Objem sociálního kapitálu určité osoby závisí na velikosti sítě kontaktů, které je schopna mobilizovat pro svoji potřebu, a dále na velikosti souboru kapitálů těchto kontaktů (Petrušek, 1996).

Místní akční skupina (MAS) je uskupení, které funguje na principu partnerství. MAS sdružuje subjekty z veřejného i soukromého sektoru, kteří působí v dané lokalitě. Subjekty, které tvoří MAS, jsou obce, svazky obcí, spolky, občané, nestátní neziskové organizace a podnikatelské subjekty, přičemž zástupci soukromého sektoru musí tvořit nejméně 50 % z celkového počtu subjektů (Bínek, 2009).

Spolek je samosprávný a dobrovolný svazek členů, který je tvořen alespoň třemi osobami, které spojuje společný zájem, pro jehož naplňování chtějí spolek založit. Hlavní činností spolku je uspokojování a ochrana účelu, za kterým je spolek založen, hlavní činností nemůže být podnikání nebo jiná výdělečná činnost. Pokud spolek vykazuje zisk, může být použit pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku. Spolek je založen, shodnou-li se zakladatelé na obsahu stanov (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Obec má podle zákona o obcích právo být členem **dobrovolného svazku obcí** za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Obce mohou svazky obcí buď přímo vytvářet, nebo vstupovat do svazků již existujících. Členy mohou být pouze obce (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích). Jedná se o základní a nejtypičtější formu spolupráce obcí v ČR. Zpravidla vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou nějakými hranicemi, ať už jde o přírodní, technické nebo historické hranice. Svazek obcí je oprávněn vykonávat pouze činnosti, které spadají do samostatné působnosti obcí, jsou to především úkoly z oblasti školství, zdravotnictví, kultury, ochrany životního prostředí nebo sociální péče. Svazek obcí slouží mnohdy jako základ pro jiný typ spolupráce, zejména pro místní akční skupiny (Galvasová, 2007).

Spolupráce znamená „*činnost uvnitř skupiny nebo navenek, jejíž podmínkou je akceptace společných cílů, shoda v taktice a strategii jejich dosahování a dobrá vzájemná komunikace*“ (Petrušek, 1996). Díky spolupráci je možné dosáhnout významnějšího postupu, než kdyby jednal každý subjekt při dosahování cíle sám za sebe, a spolupráce proto tvoří nezbytný prvek rozvoje regionů. Pro obce představuje klíčový faktor jejich rozvoje, neboť jim umožňuje připravovat a realizovat rozvojové projekty. „*Důležitým důvodem pro navazování nejrůznějších forem spolupráce je zájem spolupracujících subjektů racionálně a efektivněji využívat vlastní disponibilní zdroje či prostředky pro dosahování stanovených cílů*“ (Galvasová, 2007).

4.2 Klasifikace aktérů v ČR

Pohledů, jak klasifikovat aktéry regionálního rozvoje, existuje celá řada, jedním z nich je členění podle formálnosti struktury a vnitřního fungování, který zahrnuje členění na *institucionalizované aktéry* (orgány veřejné správy, zájmová samospráva), *částečně institucionalizované aktéry* (organizace neziskového sektoru) a *neformální aktéry* (zájmové skupiny, občané).

Dále lze klasifikovat aktéry podle konceptu jejich činnosti, zda se snaží o rozvoj venkova jako celku, rozvoj jen určité oblasti života v lokalitě, nebo rozvoj odvětví. Podle místa aktivity se aktéři dělí na vnější a vnitřní (Binek, 2009).

Další úhel pohledu na klasifikaci aktérů nabízí Galvasová (Galvasová, 2007), podle níž lze rozlišovat aktéry podle vztahu k připravovanému projektu či k řešenému problému na *Shareholders*, tj. hlouběji zapojené subjekty, kteří se podílejí na procesu řešení (př. podnikatelé), *Stakeholders*, tj. zainteresované subjekty, na které bude určitá aktivita působit (př. občané a jejich sdružení), a nakonec *Placeholders*, čili dotčené subjekty, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje (př. krajský úřad). Zařazení subjektů do výše zmíněných skupin ale není definitivní, závisí totiž na konkrétní situaci a může také docházet k prolínání pozic.

Pro tuto bakalářskou práci je zásadní rozlišení aktérů z hlediska jejich hierarchického postavení v rámci správní organizace území. Jedná se o základní členění aktérů z pohledu jejich působnosti na národní, krajskou a lokální úroveň (Binek, 2009).

Následující Tabulka 4 vymezuje úrovně členění aktérů a typy sektorů.

Tabulka 4 – Klasifikace aktérů dle úrovně a typu sektoru

		Sektor		
		Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
Úroveň	Národní	Ministerstva	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy
	Krajská	Kraj, Vysoké školy, Krajská informační střediska	Podnikatelská sdružení	Nezisková sdružení
	Lokální	Obce, MAS, organizace zřizované obcí	Podnikatelé a zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Binek, 2009)

Národní úroveň

Rozdělení kompetencí aktérů na národní úrovni není zcela jednoznačné, zejména z toho důvodu, že venkov výslovně nespadá jen pod jeden resort. Obecně lze říci, že v rámci národní úrovně je venkov spravován ministerstvy, především Ministerstvem zemědělství ČR (MZe) a Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (MMR), ale do správy venkova zasahují i další ministerstva jako například Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo financí nebo Ministerstvo kultury. Ministerstvo zemědělství je ústřední orgán státní správy v oblasti zemědělství, vodního hospodářství, ochrany vodních zdrojů, rybářství nebo zabezpečuje správu lesů. Klíčové postavení MZe v rozvoji venkova je spojeno se vstupem ČR do Evropské unie a přijetím Společné zemědělské politiky EU (Binek, 2009).

Krajská úroveň

Na krajské úrovni jsou hlavními aktéry samosprávné orgány krajů, tzn. zastupitelstva krajů. Kraje hospodaří s vlastními prostředky, mohou si tudíž vytvářet vlastní krajskou politiku rozvoje venkova, spolupracují přitom s Ministerstvem pro místní rozvoj (Binek, 2009). Kraje v rámci samostatné působnosti koordinují rozvoj svého území, zabezpečují realizaci a kontrolu plnění programu rozvoje kraje, mohou spolurozhodovat o alokaci veřejných prostředků a poskytují dotace a půjčky obcím. Kromě samostatné působnosti vykonávají i přenesenou působnost ve věcech stanovených zákonem (Wokoun, 2011).

Místní (lokální) úroveň

Zásadní vliv na rozhodování o rozvoji regionu na lokální úrovni mají obce ve své samostatné působnosti, při přípravě a realizaci programu rozvoje kraje spolupracují s krajem, na jehož území se nachází. Obec se může rozhodnout pro podporu aktivit podnikatelských subjektů, které přispívají k rozvoji regionu, může také sdružovat prostředky se sousedními obcemi a dalšími právníckými osobami. Na rozvoj lokality mohou mít vliv také organizace, které zřizuje přímo obec – školy, kulturní, sportovní organizace atd.

Důležitým aktérem na lokální úrovni jsou vedle obcí místní akční skupiny, jež rozvíjí princip partnerství, neboť sdružují různé subjekty z veřejného i soukromého sektoru na daném území. Rozvoj lokality by mohli významně ovlivnit podnikatelé (tzn. soukromý ziskový sektor), kteří jsou ochotni podpořit řadu rozvojových aktivit, ale také očekávají jistou vzájemnost podle zásady „jak ty mně, tak já tobě“. Avšak složitá právní úprava často omezuje dlouhodobou spolupráci obcí a podnikatelů (Binek, 2009).

4.3 Místní akční skupiny jako lokální aktéři a metoda LEADER

Místní akční skupiny jsou organizace, které sdružují veřejné subjekty (obce, příspěvkové organizace, státní instituce atd.) a soukromé subjekty, přičemž soukromý sektor lze dělit na ziskový, kam spadají např. podnikatelé a osoby samostatně výdělečně činné, a neziskový, který zastupují samy občané jako jednotlivci, občanská sdružení nebo obecně prospěšné společnosti. Dohromady je tedy místní akční skupina tvořena ze subjektů ze tří sektorů, které by měly být v ideálním případě zastoupeny rovnoměrně, pokud tomu ale tak není, postačí pro fungování místní akční skupiny převaha neziskového a soukromého sektoru nad tím veřejným na rozhodovací úrovni. Cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských regionech, podporují ale také ekonomický a sociální rozvoj a soustředí se na získávání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Území MAS je vymezeno počtem obyvatel, konkrétně od 10 000 do 100 000 obyvatel, přičemž tento interval nezahrnuje obce s více než 25 000 obyvateli. Obec smí být členem pouze v jedné místní akční skupině.

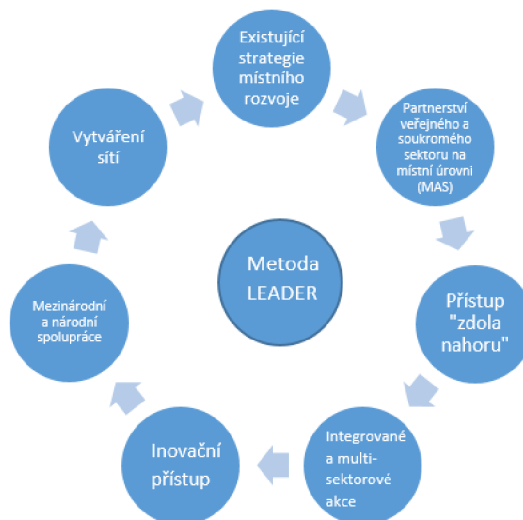
MAS dosahuje svých cílů pomocí metody LEADER. Jedná se o zkratku z francouzského názvu „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“ a v překladu znamená „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“. Tato metoda byla spuštěna Evropskou unií již v roce 1991 nejprve jako iniciativa, v roce 2007 ale se stala součástí Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova jako IV. Osa. V ČR se metoda LEADER uplatňuje od roku 2003, o dva roky později se stala samostatnou IV. Osou Programu rozvoje venkova ČR (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

4.3.1 Principy metody LEADER

Metoda LEADER funguje na základě sedmi principů, kterými se řídí všechny MAS Evropské unie, a každá členská země EU si může přizpůsobit pravidla, aby vyhovovala jejich národním podmínkám. Mezi základní principy patří strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí a partnerství veřejného a soukromého sektoru na lokální úrovni (tedy místní akční skupiny). Dále se také klade důraz na spolupráci místních aktérů, jelikož právě místní aktéři dobře znají potenciál dané lokality a její silné a slabé stránky. Tento přístup, který je zároveň jedním z principů metody LEADER, se nazývá „zdola nahoru“, tzn., že veškeré náměty a projekty by měly vycházet nikoliv z rozhodnutí krajů nebo státu, ale „zdola“, tedy od místních subjektů a občanů. Dalšími principy je multisektorové navrhování

a provádění strategie, která je založena na spolupráci mezi subjekty z různých odvětví, uplatňování inovačních přístupů a vytváření sítí místních partnerství (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

Obrázek 2 – Sedm principů metody LEADER

Zdroj: Vlastní zpracování dle Národní sítě Místních akčních skupin České republiky (<http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>)

Souhrn teoretické části

Od 70. let 20. století převažuje přístup endogenní (tzv. přístup „zdola“), neboť se ukázalo, že státní regionální politika není schopna pružně reagovat na rychlé změny probíhající v regionech a nebyla schopna mobilizovat centrální finanční zdroje. Přechází se tedy na decentralizovaný model, v němž je regionální politika převedena na samotné regiony. Klade se důraz na mobilizaci vnitřních zdrojů regionu (Wokoun, 2011).

Mezi nástroje regionální politiky patří především strukturální fondy EU, ze kterých jsou čerpány finanční prostředky na určité programové období – jedná se o Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond.

Základním legislativním dokumentem upravujícím regionální rozvoj v ČR je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Zákon vymezuje cíle regionální politiky, jimiž jsou vyvážený rozvoj jednotlivých regionů, snižování rozdílů mezi regiony a zlepšení regionální struktury (Wokoun, 2011). Na tento zákon pak navazuje národní strategický dokument pro regionální rozvoj Strategie regionálního rozvoje, jenž stanovuje hlavní cíle

regionální politiky pro sedmileté období, přičemž klade důraz na podporu vyváženého a udržitelného rozvoje území (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).

Práce se věnuje také klasifikaci území v ČR podle systému NUTS, který slouží pro jednotné klasifikování území, pro dosažení srovnatelnosti statistických dat v rámci EU a formulaci regionální politiky EU. Z pohledu NUTS se území ČR dělí takto: na úrovni NUTS 1 je celé území ČR, NUTS 2 představuje 8 regionů soudržnosti, úroveň NUTS 3 jsou kraje. Pro nižší územněsprávní statistické členění se v ČR využívá systém LAU, který je tvořen dvěma úrovněmi – LAU 1 pro okresy a LAU 2 pro obce (DotaceEU.cz, 2022).

Pro tuto bakalářskou práci je zásadní rozlišení aktérů z hlediska jejich hierarchického postavení v rámci správní organizace území. Jedná se o základní členění aktérů z pohledu jejich působnosti na národní, krajskou a lokální úroveň (Bínek, 2009). Na lokální úrovni operují místní akční skupiny, kterým byla věnována pozornost na konci teoretické části. MAS je uskupení, které funguje na principu partnerství, a sdružuje subjekty z veřejného i soukromého sektoru působících v dané lokalitě. Subjekty tvořící MAS jsou obce, svazky obcí, spolky, občané, nestátní neziskové organizace a podnikatelské subjekty (Bínek, 2009). MAS dosahuje svých cílů pomocí metody LEADER, která zdůrazňuje přístup „zdola nahoru“, tzn., že veškeré náměty a projekty by měly vycházet od místních subjektů a občanů (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

Na teoretickou část navazuje sekundární a komparativní analýza dat o místní akční skupině MAS Karlštejnsko (jako identifikovaného lokálního aktéra) a jejich aktivitách, kterými operuje v lokalitě, v níž působí.

5 Sekundární a komparativní analýza dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejsko

Empirická část této bakalářské práce se zabývá sekundární a komparativní analýzou dat, která se zaměřuje na místní akční skupiny na národní a lokální úrovni – konkrétně MAS na území ČR a MAS ve Středočeském kraji. Dále se práce zaměří na MAS Karlštejsko z hlediska její polohy, struktury a komparaci realizovaných projektů v období 2014-2020 dle časového hlediska, z hlediska zájmových skupin, území ORP a charakteru projektů. Informace byly čerpány zejména z oficiálních internetových stránek MAS Karlštejsko a Národní sítě Místních akčních skupin ČR.

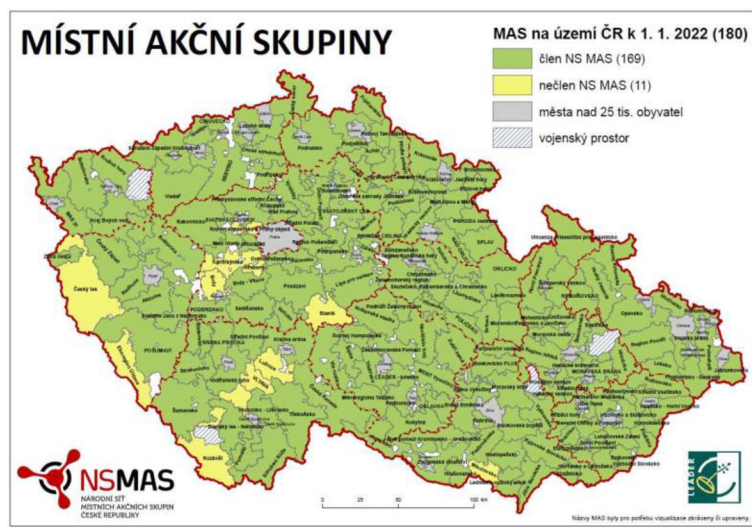
5.1 Místní akční skupiny na národní úrovni

První místní akční skupiny začaly v ČR vznikat již v roce 2003, v současné době jich existuje celkem 180 a svou rozlohou pokrývají 93% celého území ČR. Na území MAS žije 60% všech obyvatel. Nejvíce MAS se nachází ve Středočeském kraji, jedná se o 29 místních akčních skupin. Naopak nejméně MAS se nachází v kraji Karlovarském (celkem 5) a v kraji Libereckém (celkem 6).

K 1. 1. 2022 bylo 169 místních akčních skupin z celkového počtu 180 členem Národní sítě Místních akčních skupin České republiky, z. s. (dále NS MAS), což je spolek, který sdružuje místní akční skupiny. Hlavními cíli NS MAS je již zmíněné sdružování místních akčních skupin, dále pak rozvíjení spolupráce s dalšími aktéry, kteří se podílejí na rozvoji venkova. NS MAS se snaží prosazovat administrativně jednoduché a transparentní stanovení pravidel pro fungování MAS a rozšiřování jejich vlivu. Spolek zastupuje a reprezentuje místní akční skupiny v jednáních a podílí se na pořádání soutěží, exkurzí nebo konferencí, které podporují rozvoj venkova.

Všech 180 místních akčních skupin obdrželo „Osvědčení o standardizaci“. Aby toto osvědčení získaly, musí splnit tzv. standardy, což je souhrn požadavků, povinností a postupů, jejichž splněním MAS prokazují kvalitně ustavené partnerství a nastavenou spolupráci na svém území (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

Obrázek 3 – Místní akční skupiny na území ČR

Zdroj: Národní síť Místních akčních skupin České republiky (<http://nsmas.cz/o-nas/>)

5.2 Místní akční skupiny ve Středočeském kraji

Jelikož se tato práce zaměřuje na MAS Karlštejsko, je nutné vymezit, kde se nachází. MAS Karlštejsko leží v jihozápadní a západní části Středočeského kraje. Jak již bylo zmíněno výše, ve Středočeském kraji se nachází nejvíce místních akčních skupin – celkem 29. Z Tabulky 5 je patrné, že nejvíce obcí ze Středočeského kraje sdružuje MAS Lípa pro venkov z.s. a to konkrétně 88 obcí. Z hlediska rozlohy je největší MAS Posázaví o.p.s., která se rozkládá na území 1002 km². Nejvíce obyvatel má MAS Přemyslovské střední Čechy o.p.s. – 91 517 obyvatel. Z tabulky vyplývá, že MAS Karlštejsko patří mezi jednu z největších místních akčních skupin na území Středočeského kraje, co se týče počtu obcí a počtu obyvatel.

Ve Středočeském kraji funguje také tzv. Krajské sdružení MAS. Jedná se o pobočný spolek NS MAS, který vykonává totožné činnosti a má obdobné orgány jako NS MAS, ale sdružuje pouze místní akční skupiny se sídlem na území Středočeského kraje (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

Tabulka 5 – Seznam MAS ve Středočeském kraji

Název MAS	Počet obcí	Rozloha v km ²	Počet obyvatel
MAS rozvoj Kladenska a Prahy-západ, z.s.	16	182,92	24 546
MAS Jihozápad o.p.s.	22	119,32	27 476
MAS Brdy, z.ú.	25	136	17 473
MAS Mezi Hradky, z.s.	20	225,31	17 598
MAS – Střední Polabí, z. s	25	190,53	56 781
MAS Blaník, z. s.	44	466,3	24 939
MAS Nad Prahou o.p.s.	29	187,3	59 873
Brdy - Vltava o.p.s.	32	390,8	30 651
Lípa pro venkov z.s.	88	880	71 970
MAS Dolnobřežansko o.p.s.	11	93,07	31 453
MAS Karlštejsko, z.ú.	60	399,7	53 713
MAS Podlipansko, o.p.s.	55	485,89	59 542
MAS Sedlčansko, o.p.s.	32	518,03	24 026
MAS Říčansko o.p.s.	38	275,25	60 421
Místní akční skupina Mezilesí, z.s.	28	310	32 891
Místní akční skupina SVATOJIRSKÝ LES, z.s.	35	320	20 380
MAS PODBRDSKO, z.s.	37	382	18 069
Posázaví o.p.s.	70	1002	80 504
Přemyslovské střední Čechy o.p.s.	87	562	91 517
Rakovnicko o.p.s.	77	858	54 444
Region Pošembeří o.p.s.	37	252,66	42 045
MAS Vyhličky,z.s.	39	448,6	44 708
Místní akční skupina Zálabí, z. s.	28	234, 2	17 803
Dolní Pojizeří z.ú.	53	451,93	53 211
MAS Voticko z.s.	14	259,04	11 534
MAS SVATOVÁCLAVSKO, z.s.	5	71,84	13 085
MAS Boleslavsko z.ú.	15	123,8	19 418
MAS Hřebenky, z. s.	11	103	11 706
MAS Kralupsko, z.s.	14	92, 61	28 037

Zdroj: Vlastní zpracování dle Národní síť Místních akčních skupin České republiky (<http://nsmas.cz/seznam-mistnich-akcnich-skupin/>)

5.3 MAS Karlštejsko

MAS Karlštejsko je nestátní nezisková organizace s právní formou z. ú. (zapsaný ústav), která se nachází v jihozápadní a západní části Středočeského kraje, přímo sousedí s územím Hlavního města Prahy. Je součástí NUTS 2 Střední Čech, Středočeského kraje a z části i bývalých okresů Beroun a Praha-západ. Území spadá pod správu tří obcí s rozšířenou působností (ORP) Beroun, Černošice a Hořovice. MAS Karlštejsko byla 8. 1. 2008 registrována u Ministerstva vnitra ČR, nicméně podnět pro vznik byl dán již v roce 2006. Posláním MAS Karlštejsko je spojení úsilí spolků, institucí, podnikatelů i jednotlivců působících v dotčeném území, jejichž záměrem je vytvoření dobrého jména Karlštejska a jeho rozvoj z přírodního, kulturního a společenského hlediska.

V programovém období 2014-2020 náleželo do územní působnosti MAS Karlštejsko 60 obcí, které se rozkládaly na území téměř 400 km², a počet obyvatel dosáhl 53 713 (stav ke konci roku 2014). Průměrná hustota obyvatel činila 133,38 obyvatel na km² (MAS Karlštejsko, z. ú., 2020).

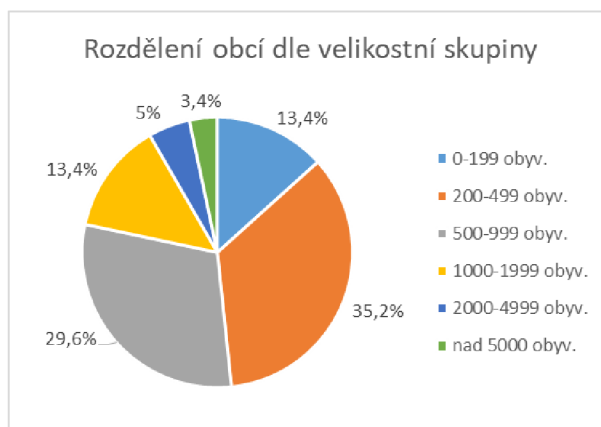
Obrázek 4 - Území MAS v programovém období 2014-2020

Zdroj: MAS Karlštejnsko, z. ú. (<https://karlstejnskomas.cz/>)

Přibližně polovina obcí nedosahuje ani počtu 500 obyvatel, což z hlediska velikostní struktury odpovídá struktuře osídlení Středočeského kraje. Z Grafu 1 je patrné, že v 35 % obcí z celkového počtu obcí v MAS Karlštejnsko žije 200-499 obyvatel, dalších téměř 30 % obcí dosahuje počtu 500-999 obyvatel. Na území se nenachází větší města, pouze dvě obce přesahují hranici 5 000 obyvatel (obce Černošice a Hořovice), potřebnou občanskou vybavenost a pracovní příležitosti tak zajišťují sousední města jako je Beroun, Kladno a Praha (MAS Karlštejnsko, z. ú., 2020).

Graf 1 – Rozdělení obcí dle velikostní skupiny

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejnsko, z. ú. (<https://karlstejnskomas.cz/>)

Struktura obyvatelstva

Ke konci roku 2014 evidovala MAS Karlštejnsko 53 713 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel má dlouhodobě rostoucí tendenci. Vývoj věkové struktury obyvatelstva odpovídá celorepublikovému trendu, tj. stárnutí populace. Dochází ke snižování podílu obyvatel ve

věkové skupině 0-14 let, naopak se stále zvyšuje podíl obyvatel ve věkové skupině 65 a více let. V produktivním věku (15-64 let) je cca 65 % obyvatelstva.

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání je nejvíce zastoupen stupeň vzdělání střední s vyučením bez maturity (necelých 35 % obyvatel), střední vzdělání s maturitou má téměř 30 % obyvatel. Poměrně vysoké zastoupení má vzdělání vysokoškolské, kterého dosáhlo 14,6 % obyvatel, což převyšuje jak průměr Středočeského kraje, tak celorepublikový průměr (MAS Karlštejsko, z. ú., 2020).

5.4 Projekty MAS Karlštejsko v programovém období 2014-2020

MAS Karlštejsko v letech 2014 a 2015 realizovala projekty z minulého programového období 2007-2013 a zároveň se připravovala na nové programovací období 2014-2020. Jednou z podmínek čerpání finančních prostředků z Evropské unie je zpracování strategie, tj. dokumentu, který obsahuje konkrétní postupy k dosažení rozvoje regionu. MAS Karlštejsko v březnu 2016 dokončila Strategii komunitně vedeného místního rozvoje „Via Carolina“ pro programové období 2014-2020 a podala ji ke schválení na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Ministerstvem měla být schválena do 26. srpna 2016. Kvůli složitému byrokratickému systému se ale proces schvalování protáhl až do prosince roku 2017, kdy byla Strategie „Via Carolina“ s téměř dvouletým zpožděním schválena. MAS Karlštejsko z tohoto důvodu nemohla v letech 2016-2017 vyhlášovat žádné výzvy k projektům. První výzvy z programového období 2014-2020 se tedy se začaly vyhlášovat až od roku 2018. Nově vypracovanou Strategií komunitně vedeného místního rozvoje „Via Carolina“ bylo stanoveno pět strategických cílů, prostřednictvím kterých MAS Karlštejsko usilovala o rozvoj regionu:

- 1) Rozvoj infrastruktury regionu
- 2) Občanská vybavenost obcí
- 3) Kulturní dědictví a podnikání v regionu
- 4) Voda a zeleň v krajině
- 5) Podpora rozvoje komunit a sociální integrace (MAS Karlštejsko, z.ú.).

5.4.1 Komparace realizovaných projektů dle operačních programů

MAS Karlštejsko v období 2014-2020 vyhlašovala výzvy, prostřednictvím kterých se snažila dosáhnout stanovených pěti cílů. Výzvy byly vyhlášeny v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), Programu rozvoje venkova (PRV) a Operačního programu Zaměstnanost (OPZ). Finanční prostředky na tyto výzvy byly čerpány z evropských fondů: Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský sociální fond. Ve sledovaném období 2014 – 2020 se uskutečnilo celkem 32 projektů (uvedené v Příloze 1) a celková výše dotací byla 81 132 073 Kč.

V roce 2018 bylo v rámci IROP vyhlášeno 8 výzev, ovšem tyto výzvy byly kvůli komplikacím se zapracováním nových požadavků MMR do postupů MAS vyhlášeny až v polovině prosince 2018, přijaté projekty pod tímto programem z tohoto důvodu „pochází“ až z roku 2019. V rámci OPZ byly vyhlášeny dvě výzvy: pod výzvou Sociální práce, pro kterou byla vyčleněna alokace ve výši 2 428 000 Kč, byly přijaty 4 projekty, jejichž výsledná částka činila 5 448 081 Kč, alokace tak byla plně vyčerpána a jak je patrné, nebyla dostatečná. V rámci druhé výzvy Prorodinná opatření s výší alokace 1 214 000 Kč byly přijaty 2 projekty v celkové výši 1 367 500 Kč, alokace byla v tomto případě opět nedostatečná. Dále došlo v roce 2018 k vyhlášení 6 výzev pod OPZ, ovšem v rámci tohoto programu nebyly žádné projekty uskutečněny.

Jak již bylo zmíněno výše, v roce 2019 bylo v rámci IROP vyhlášeno 8 výzev, na základě kterých bylo předloženo 14 projektů k realizaci. Tyto projekty spadaly pod 3 výzvy: Dopravní infrastruktura, Občanská vybavenost a Sociální služby. Na Dopravní infrastrukturu byla vyčleněna alokace ve výši 18 699 100 Kč, realizovalo se celkem 7 projektů v hodnotě 13 386 155 Kč, alokace tedy byla vyčerpána ze 72 %. Pod výzvou Občanská vybavenost bylo předloženo 6 projektů v celkové výši 23 313 888 Kč. Výše alokace v tomto případě činila 23 939 900 Kč, byla tedy vyčerpána z 97 %. V rámci výzvy Sociální služby byl realizován pouze 1 projekt v hodnotě 2 086 254 Kč, bylo tak použito jen 23 % finančních prostředků z alokace na tuto výzvu. Kromě IROP probíhala podpora také prostřednictvím vyhlášených výzev Operačním programem Zaměstnanost. Celkově se vyhlásilo 6 výzev, byly však předloženy celkem 3 projekty spadající pod výzvy Sociální podnikání II a Prorodinná opatření II. V rámci Sociálního podnikání II byly vypsána alokace 1 822 000 Kč, vyčerpána byla ze 75 %, jelikož se realizoval pouze 1 projekt v hodnotě 1 375 563 Kč. Do výzvy Prorodinná opatření II byly předloženy 2 projekty, u nichž celková částka činila 2 511 500 Kč, alokace tvořila 2 916 520 Kč, bylo tedy vyčerpáno 86 % výše

alokace. Probíhal také příjem žádostí o podporu v rámci PRV, bylo registrováno 17 žádostí, nicméně po administrativní kontrole byli všichni žadatelé vyzváni k opravě nedostatků v podaných žádostech, nedošlo tak realizaci projektů. Pro rok 2019 byly kromě zmíněných operačních programů vyhlášeny také 2 výzvy v Operačním programu Životního prostředí, ani v jedné výzvě však nebyly registrovány žádosti o podporu.

Ve srovnání s rokem 2019 (respektive 2018) byly v roce 2020 v Integrovaném regionálním operačním programu vyhlášeny pouze 3 výzvy. Pro výzvu Sociální služby s alokací 7 368 421 Kč byly předloženy 3 projekty v celkové hodnotě 5 971 135 Kč, alokace tedy byla dostatečná a byla z 81 % vyčerpána. Na výzvu Podpora složek IZS byla alokována částka 8 308 744 Kč, která byla v plné výši vyčerpána na podporu projektu „Stavební úpravy hasičské zbrojnice v Řevnicích“. V rámci výzvy Dopravní infrastruktura bylo realizováno 5 projektů, jejichž celková částka činila 17 363 243 Kč. V tomto případě nebyla alokace postačující, činila „pouze“ 12 564 545 Kč. V rámci Operačního programu Zaměstnanost nebyla v roce 2020 vyhlášena žádná výzva stejně jako v rámci Operačním programu Životní prostředí. V návaznosti na vyhlášení výzvy PRV bylo registrováno 5 žádostí o podporu, nicméně i zde musela proběhnout kontrola a doplnění žádostí, realizace projektů proto zatím neproběhla (MAS Karlštejsko, z.ú.).

Pro komparaci realizovaných projektů dle operačních programů viz Tabulku 6.

Tabulka 6 – Komparace realizovaných projektů dle operačních programů

	Operační program	Název výzvy	Výše alokace v Kč	Počet projektů	Celková cena realizovaných projektů v Kč
2018	OPZ	Sociální práce	2 428 000	4	5 448 081
	OPZ	Prorodinná opatření	1 214 000	2	1 367 500
2019	IROP	Dopravní infrastruktura	18 699 100	7	13 386 155
	IROP	Občanská vybavenost	23 939 900	6	23 313 888
	IROP	Sociální služby	8 900 000	1	2 086 264
	OPZ	Sociální podnikání II	1 822 000	1	1 375 563
	OPZ	Prorodinná opatření II	2 916 520	2	2 511 500
2020	IROP	Sociální služby	7 368 421	3	5 971 135
	IROP	Podpora složek ISZ	8 308 744	1	8 308 744
	IROP	Dopravní infrastruktura	12 564 545	5	17 363 243

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

Z Přílohy 1 je patrné, že nejvíce projektů bylo realizováno v roce 2019, kdy se podařilo uskutečnit celkem 17 projektů, jejichž výsledná částka činila 42 673 370 Kč. Druhým v pořadí z hlediska počtu realizovaných projektů je rok 2020, kdy se uskutečnilo 9 projektů za celkovou částku 31 643 122 Kč. V tomto roce se také realizovaly dva nejnákladnější projekty z celého sledovaného období 2014-2020: projekt „Bezpečné chodníky - chodník Dr. Janského v Černošicích“, kde výše dotace činila 8 831 339 Kč a projekt „Stavební úpravy stávajícího objektu - Hasičská zbrojnice“, kde byla poskytnuta dotace 8 308 744 Kč. Nejnižší počet projektů vykazuje rok 2018, v tomto roce MAS Karlštejsko realizovalo 6 projektů, jejichž výsledná výše dotace činila 6 815 581 Kč. Nejméně nákladný projekt z celého sledovaného období 2014-2020 byl projekt, jehož zhotovitelem bylo Občanské sdružení Za branou z.s., a jednalo se o koupi automobilu pro terénní práci tohoto spolku. Výše dotace zde byla „pouze“ 420 000 Kč (MAS Karlštejsko, z. ú.).

5.4.2 Komparace realizovaných projektů dle zájmových skupin

Ačkoli Binek rozděluje aktéry regionálního rozvoje na tři typy sektorů (veřejný, soukromý a neziskový), MAS Karlštejsko rozděluje aktéry, kteří na jejím území působí, do pěti zájmových skupin: Zemědělství, rybářství a myslivost, Ostatní podnikatelé a fyzické osoby, Veřejný sektor, Kultura a vzdělávání a Volnočasové aktivity.

Tabulka 7 – Rozdělení projektů dle zájmových skupin

Zájmová skupina	Počet projektů	Suma dotací v Kč
1. Zemědělství, rybářství, myslivost	0	0
2. Ostatní podnikatelé a fyzické osoby	3	3 748 313
3. Veřejný sektor	21	66 814 414
4. Kultura a vzdělávání	7	9 648 346
5. Volnočasové aktivity	1	921 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

Jak vyplývá z Tabulky 7, v oblasti zemědělství, rybářství a myslivosti se ve sledovaném období nerealizovaly žádné projekty. Největší podíl na realizovaných projektech náleží veřejnému sektoru, uskutečnilo se celkem 21 projektů za celkovou částku 66 814 414 Kč (tedy cca 82% z celkových dotací směřovalo do veřejného sektoru). Do veřejného sektoru spadají především obce, ale u 3 projektů byly zhotovitelem základní školy.

Nejvíce projektů v rámci veřejného sektoru v jedné obci se realizovalo ve městě Černošice, kde byly realizovány 3 projekty za celkovou částku 11 143 541 Kč. Zároveň zde byl realizován i již zmiňovaný nejnákladnější projekt z celého sledovaného období, konkrétně projekt „Bezpečné chodníky - chodník Dr. Janského v Černošicích“ z roku 2020, kde byla poskytnuta dotace ve výši 8 831 339 Kč. Naopak nejméně nákladný projekt veřejného sektoru byl projekt rovněž z roku 2020 „Chodník v ul. Novodvorská“ v obci Černolice, jehož výše dotace činila 443 225 Kč (MAS Karlštejsko, z.ú.).

Tabulka 8 – Suma dotací v Kč na realizované projekty dle sektorů a roku⁵

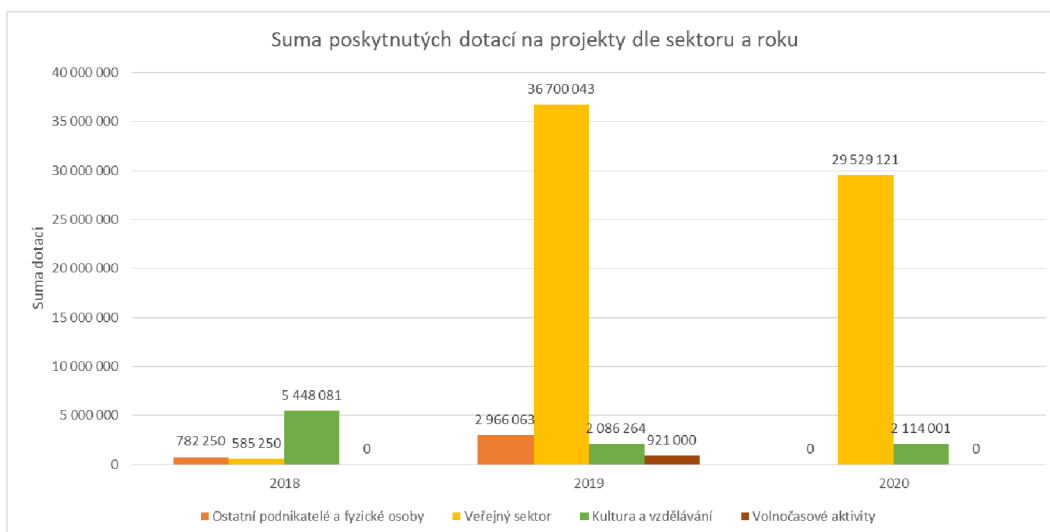
	Ostatní podnikatelé a fyzické osoby	Veřejný sektor	Kultura a vzdělávání	Volnočasové aktivity
2018	782 250	585 250	5 448 081	0
2019	2 966 063	36 700 043	2 086 264	921 000
2020	0	29 529 121	2 114 001	0

Zdroj: Vlastní zpracování MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

Jak již bylo zmíněno výše, nejvyšší sumu dotací za celé sledované období získal veřejný sektor – 66 814 414 Kč (82 % z celkových dotací), přičemž více než polovinu této částky tvořily dotace z roku 2019, jejichž výše dosáhla 36 700 043 Kč. Největší podíl na této částce mají projekty, které byly realizovány v rámci vyhlášených výzev Dopravní infrastruktura a Občanská vybavenost. Výzva Dopravní infrastruktura předpokládala alokovanou částku ve výši 18 699 100 Kč. V rámci této výzvy se uskutečnilo celkem 7 projektů, které byly vyčísleny na 13 386 155 Kč, vyčerpalo se tedy cca 72 % z alokované částky. V rámci výzvy Občanská vybavenost byla předpokládána alokovaná částka 23 939 900 Kč. Uskutečnilo se celkem 6 projektů, které spadaly pod tuto výzvu, jejichž výsledná částka činila 23 313 886 Kč, vyčerpalo se tedy 97 % z alokované částky (MAS Karlštejsko, z.ú.). Pro přehled o poskytnutých dotacích viz Tabulku 8 a Graf 2.

⁵ Jelikož v oblasti zemědělství, rybářství a myslivosti nedošlo za celé sledované období k realizaci žádného projektu, tabulka tuto zájmovou skupinu neuvádí

Graf 2 – Suma dotací v Kč na realizované projekty dle sektorů a roku

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

5.4.3 Komparace realizovaných projektů dle území ORP

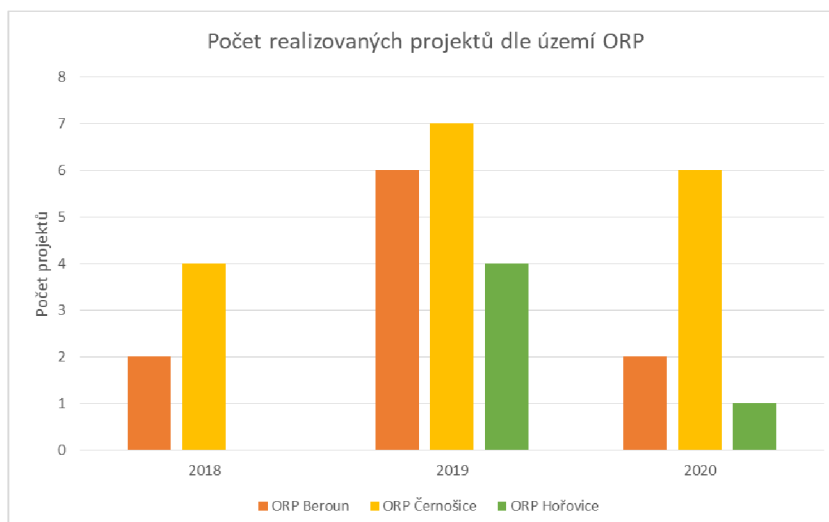
MAS Karlštejsko se rozkládá na území tří obcí s rozšířenou působností – Černošice, Beroun a Hořovice. ORP Černošice se nachází v bývalém okrese Praha-západ a do její působnosti spadá 10 obcí. Ve středu území MAS Karlštejsko se rozkládá ORP Beroun s 22 obcemi, a na jihozápadě se nachází ORP Hořovice, pod kterou spadá 28 obcí – celkem tedy 60 obcí, které jsou zapojeny do MAS Karlštejsko.

Jak vyplývá z Grafu 3, nejvíce projektů se za celé sledované období 2014-2020 realizovalo v ORP Černošice. Celkově se na území ORP Černošice uskutečnilo 17 projektů a celková výše dotací činila 39 368 058 Kč. Nejdražší projekt s výší dotace 8 831 339 Kč se týkal rekonstrukce chodníku v Černošicích.

Druhý nejvyšší počet projektů za celé období byl realizován v ORP Beroun, celkem se podařilo uskutečnit 10 projektů, celková částka činila 21 744 889 Kč. Nejvyšší dotaci získal projekt, který se týkal rozšíření kapacity mateřské školy v obci Chodouň – dotace zde činila 4 132 861 Kč.

Přestože ORP Hořovice zahrnuje nejvíce obcí, na jejím území se za celé sledované období 2014-2020 realizovalo nejméně projektů – celkem 5. Nejvíce projektů se uskutečnilo v roce 2019 (celkem 4 projekty), jejichž celková částka činila 14 889 286 Kč. Nejnákladnější byl ovšem projekt z roku 2020, jenž se realizoval v obci Jivina a který týkal se stavby chodníku – výše dotace činila 5 129 840 Kč (MAS Karlštejsko, z.ú.).

Graf 3 – Počet realizovaných projektů dle území ORP

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

5.4.4 Komparace realizovaných projektů dle typu projektu

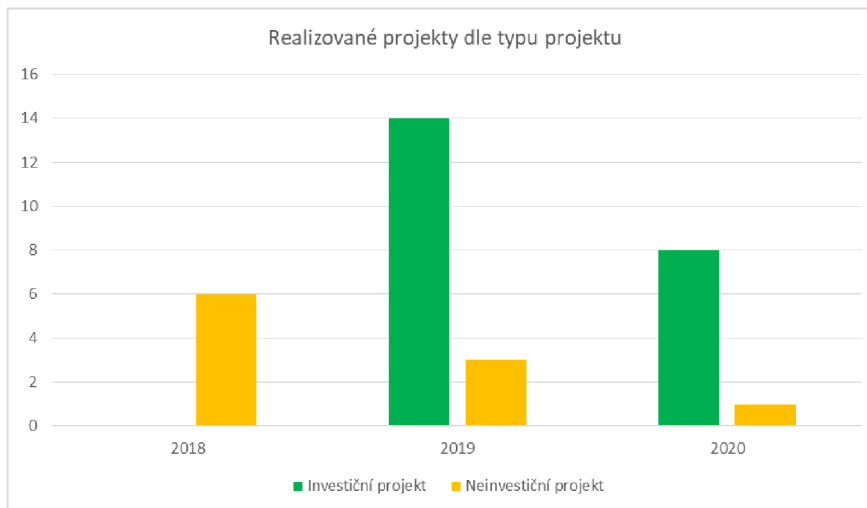
MAS Karlštejsko v programovém období realizovala celkem 32 projektů, z toho 22 projektů bylo investičního charakteru, tedy lze říci, že 69 % ze všech realizovaných projektů bylo zaměřeno na investice. Investiční projekty (také se uvádí jako „tvrdé“ projekty) jsou projekty zaměřené na výstavbu nebo nákup nemovitostí, případně nových strojů, obecně tedy pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, spadají sem také investice do dopravní infrastruktury nebo rekonstrukce budov (DotaceEU.cz, 2022). Celková výše dotací za celé programové období 2014-2020 na tento typ projektů činila 64 486 031 Kč, lze tedy konstatovat, že za celé sledované období bylo na investiční projekty poskytnuto 79 % z celkových dotací na všechny realizované projekty. Nejvíce investičních projektů bylo realizováno v roce 2019, kdy se uskutečnilo 14 projektů. Jednalo se především o projekty spadající pod výzvy Integrovaného regionálního operačního programu Dopravní infrastruktura a Občanská vybavenost (MAS Karlštejsko, z.ú.).

Neinvestičních („měkkých“) projektů se za období 2014-2020 uskutečnilo podstatně méně než těch investičního charakteru. Projekty neinvestičního charakteru se vyznačují podporou „měkkých“ aktivit, kam se řadí vzdělávání, poskytování sociálních služeb nebo pořádání volnočasových aktivit (DotaceEU.cz, 2022). Během sledovaného období bylo realizováno 10 neinvestičních projektů s celkovou výší dotací 16 646 042 Kč. Tyto projekty, spadající pod výzvy Operačního programu Zaměstnanost Sociální práce, Sociální podnikání

a Prorodinná opatření, se týkaly zejména pořádání dětských příměstských táborů a poskytování sociálních a zdravotních služeb.

Z Grafu 4 je patrné, že v letech 2019 a 2020 významně převažovaly investiční projekty nad těmi neinvestičními, ovšem v roce 2018 se realizovaly pouze projekty neinvestičního charakteru (MAS Karlštejsko, z.ú.).

Graf 4 – Komparace realizovaných projektů dle typu projektu

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

5.5 Souhrn sekundární a komparativní analýzy dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejsko

V současné době existuje v České republice celkem 180 místních akčních skupin, které svou rozlohou pokrývají 93 % celého území ČR. Na území MAS žije 60% všech obyvatel. Nejvíce MAS se nachází ve Středočeském kraji, jedná se o 29 místních akčních skupin, naopak nejméně MAS se nachází v kraji Karlovarském – celkem 5 (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2022).

Jelikož se tato práce zabývá MAS Karlštejsko, která se nachází v jihozápadní a západní části Středočeského kraje, byla provedena komparace všech místních akčních skupin, které leží v tomto kraji. Komparací bylo zjištěno, že MAS Karlštejsko sdružuje pátý nejvyšší počet obcí (celkem 60 obcí), rozkládá se na území téměř 400 km² a k roku 2014 zde žilo 53 713 obyvatel. MAS Karlštejsko je součástí Regionu soudržnosti Střední Čechy a z části i bývalých okresů Beroun a Praha-západ, přímo sousedí s územím Hlavního města Prahy. Její území spadá pod správu tří obcí s rozšířenou působností (ORP) Beroun, Černošice a Hořovice.

Dále bylo zjišťováno, jaké projekty MAS Karlštejsko realizovala v programovém období 2014-2020 a jaká byla jejich výše dotace. Z tohoto zjišťování vyplynulo, že nejvíce projektů se realizovalo v roce 2019, kdy se podařilo uskutečnit celkem 17 projektů, jejichž výsledná částka činila 42 673 370 Kč. Všechny realizované projekty spadaly buď pod Integrovaný regionální operační program, nebo pod Operační program Zaměstnanost. Nejvíce projektů bylo zaměřeno na zkvalitnění dopravní infrastruktury a občanské vybavenosti.

Komparací projektů z hlediska sektorů bylo zjištěno, že nejvíce projektů realizuje veřejný sektor, který realizoval celkem 21 projektů, jejichž výše dotací činila 66 814 414 Kč (což tvoří cca 82 % z celkových dotací). Na druhém místě stojí projekty týkající se kultury a vzdělávání – v rámci této zájmové skupiny se uskutečnilo 7 projektů v celkové výši 9 648 346 Kč. Z Přílohy 1 vyplývá, že MAS Karlštejsko se v tomto období zaměřuje především na projekty investičního charakteru – zkvalitnění dopravní infrastruktury a zlepšení občanské vybavenosti.

Z Grafu 2 je patrné nevyvážené rozložení realizovaných projektů na území MAS Karlštejsko, jelikož se ve sledovaném období realizuje nejvíce projektů na území ORP Černošice – celkem 17 projektů, zatímco v ORP Beroun se realizovalo 10 projektů a v ORP Hořovice pouze 5 projektů (MAS Karlštejsko, z.ú.).

6 Empirické šetření o realizovaných projektech MAS

Karlštejsko v programovém období 2014-2020

Tato kapitola je zaměřena na empirické šetření, k jehož realizaci došlo pomocí polostandardizovaných rozhovorů, které proběhly s náhodně vybranými obyvateli města Černošice, které se nachází v ORP Černošice. Záměrem bylo zjistit, zda obyvatelé vědí o činnosti MAS Karlštejsko a jejích aktivitách na území Černošic. Pro polostandardizované rozhovory s obyvateli bylo vybráno město Černošice, jelikož se zde za celé sledované období realizovalo nejvíce projektů z celého území MAS Karlštejsko. Zhotovitelem všech těchto projektů bylo město Černošice, tedy všechny projekty byly realizovány veřejným sektorem. Celková výše dotací na tyto projekty činila 11 143 541 Kč. Pro podrobný přehled o realizovaných projektech viz Tabulku 9.

V současné době v Černošicích probíhá realizace projektu Rekonstrukce chodníku Dr. Janského, který je dotován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, projekt byl přijat na základě výzvy MAS Karlštejsko a termín realizace byl naplánován na rok 2022 (Město Černošice, 2022).

Tabulka 9 – Realizované projekty v Černošicích v programovém období 2014-2020

Projekt	Zhotovitel	Rok	Výše dotace
Chodník v ulici Říční v Černošicích	Město Černošice	2019	1 064 316 Kč
Rekonstrukce učebny informatiky ZŠ Černošice	Město Černošice	2019	1 247 886 Kč
Chodník v ulici Dr. Janského v Černošicích	Město Černošice	2020	8 831 339 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

6.1 Základní charakteristika dotazovaných a výzkumné otázky

Celkem bylo náhodně vybráno 6 obyvatel, s nimiž byl rozhovor uskutečněn. Pro zachování anonymity a lepší orientaci jsou dotazovaní označeni písmenem D a pořadovým číslem (viz Tabulku 10). Mezi oslovenými občany bylo pět žen a jeden muž, všichni dotazovaní byli v produktivním věku, výjimkou byla pouze jedna dotazovaná v důchodovém věku. Většina dotazovaných dosáhla středního vzdělání s maturitou, ale dva dotazovaní mají vysokoškolské vzdělání.

Tabulka 10 – Charakteristika dotazovaných obyvatel

Označení dotazovaného	Pohlaví	Věk	Dosažený stupeň vzdělání
D1	žena	38 let	Vysokoškolské
D2	žena	45 let	Střední s maturitou
D3	žena	35 let	Vysokoškolské
D4	žena	80 let	Střední s maturitou
D5	žena	64 let	Střední s maturitou
D6	muž	50 let	Střední s maturitou

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných z rozhovorů

Cílem rozhovorů bylo zjistit, zda náhodně vybraní obyvatelé Černošic vědí o činnosti MAS Karlštejnsko a zda vědí o projektech, které se v jejich městě v období let 2014-2020 realizovaly (viz výše Tabulku 8). Rozhovor byl uskutečněn na základě následujících otázek:

- 1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?
- 2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?
- 3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejnsko?

6.2 Komparace dat získaných polostandardizovanými rozhovory

Tabulka 11 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli

	Odpověď na otázku č. 1
D1	Zlepšení: Zlepšení cest, snaha města zapojit veřejnost
D2	Zlepšení: Více kontejnerů na tříděný odpad
D3	Zlepšení: Radnice se o město dobře stará, žije se tam dobře Zhoršení: Nefunguje doprava
D4	Zlepšení: Dobrá sportovní hala
D5	Zhoršení: Chybí lavičky v lese, chybí obchody
D6	Zlepšení: Oprava chodníku

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných z rozhovorů

Na otázku č. 1 „Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?“ se většina dotazovaných shodla na určitém zlepšení, první dotazovaná uvedla zlepšení cest a snahu města zapojovat občany, druhá dotazovaná si všimla, že je ve městě více kontejnerů na tříděný odpad. Třetí dotazovaná uvedla, že se jí v Černošicích dobře žije a nic jí nechybí, ovšem poukázala na problémy s dopravou, a čtvrtá dotazovaná vyzdvihla sportovní halu, ale nebyla si zcela jistá, kdy došlo k její výstavbě. Zhoršení vnímá dotazovaná D5, které ve městě chybí obchody, zejména takové, které se soustředí na řemesla

– jako příklad uvedla ševce. Jak již bylo zmíněno výše, dotazovaný D6 uvedl jako zlepšení opravu chodníku. Z komparace tedy vyplývá, že dotazovaní se ve svých odpovědích příliš neshodují, každý vnímá zlepšení (popřípadě zhoršení) v něčem jiném.

Tabulka 12 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli

	Odpověď na otázku č. 2
D1	Černošická šance, Fond Černošice, projekty realizuje nejspíš město
D2	Neví, nesleduje to
D3	Neví. O projekty se stará město
D4	Neví
D5	Lepší cesty
D6	Oprava chodníku. Nejspíš město

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných z rozhovorů

Na otázku č. 2 „Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?“ tři dotazované odpověděli, že o žádných konkrétních projektech neví, jelikož se o takové věci nezajímají. Dotazovaná D1 uvedla jako konkrétní projekty Černošickou šanci⁶ a Fond Černošice⁷, nicméně jedná se o projekty pořádané přímo městem Černošice a nesouvisí tak s činností MAS Karlštejsko. Dále si také pochvalovala, že lidé mají chuť se sami zapojovat a podílet se na rozvoji města. Dotazovaná D4 zaznamenala lepší cesty a dotazovaný D6 uvedl jako konkrétní projekt, kterého si všiml, opravu chodníku. Ti dotazovaní, kteří nějaké konkrétní projekty zaznamenali, se domnívají, že je realizuje město. V případě již zmíněné opravy chodníku je to částečně pravdivé tvrzení, neboť zhotovitelem tohoto projektu je právě město Černošice. Z komparace vyplývá jen malý zájem dotazovaných o realizované projekty.

Tabulka 13 – Komparace dat získaných z rozhovorů s obyvateli

	Odpověď na otázku č. 3
D1	Ne
D2	Ne
D3	Ano slyšela. Snaží se o rozvoj regionu
D4	Ne
D5	Ano, četla o MAS Karlštejsko v novinách
D6	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných z rozhovorů

⁶ V rámci Černošické šance mohou občané navrhovat projekty k realizaci, které by přispěly ke zlepšení života ve městě, smyslem je umožnit občanům podílet se na rozhodování o rozvoji města. Pro více informací viz (<https://cernosickasance.cz/cernosicka-sance-2021/>)

⁷ Fond Černošice je nadační fond pro dlouhodobý rozvoj černošické komunity. Pro více informací viz (<https://fondcernosice.cz/>)

Otázka č. 3 směřovala k tomu, zda obyvatelé Černošic vědí o činnosti MAS Karlštejsko, či zda o této MAS alespoň slyšeli. Většina dotazovaných uvedla, že o MAS Karlštejsko nikdy neslyšeli a neví, o jakou organizaci se jedná. Dotazovaná D3 uvedla, že o MAS Karlštejsko slyšela a měla i základní povědomí o činnosti této organizace, správně poznamenala, že se snaží o rozvoj regionu. Dotazovaná D5 také slyšela o MAS Karlštejsko, jelikož o ní četla v místních novinách.

6.3 Polostandardizovaný rozhovor s ředitelem MAS Karlštejsko

Ze sekundární a komparativní analýzy dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejsko vyplynulo, že na území ORP Černošice bylo v průběhu programového období 2014-2020 realizováno nejvíce projektů, cílem rozhovoru s ředitelem MAS Karlštejsko bylo proto zjistit, čím je tato skutečnost dána. Zároveň bylo cílem také zjistit, v čem pan ředitel vidí přínos činnosti MAS Karlštejsko, jak tato organizace podle něj přispívá k rozvoji lokality. Rozhovor byl tedy založen na dvou otázkách:

- 1) V ORP Černošice se za celé programové období 2014-2020 realizovalo nejvíce projektů. Čím je to dáno?
- 2) Čím podle Vás MAS Karlštejsko přispívá ke zlepšení života lidí v lokalitě?

Cílem první otázky bylo zjistit, zda existuje nějaký konkrétní důvod, proč bylo v ORP Černošice realizováno nejvíce projektů. Dle pana ředitele je tato skutečnost založena čistě na náhodě a konkrétní důvod tedy neexistuje. Dle jeho slov vše záleží především na lidech v regionu, jak se zaktivizují, také na jejich znalostech a schopnosti nastudovat si danou problematiku, a dále na vůli „jít a něco udělat“. Vyvrátil tedy, že by se jednalo o nějaké pravidlo.

Druhá otázka byla položena tak, aby pan ředitel mohl zhodnotit, čím podle jeho názoru přispívá MAS Karlštejsko ke zlepšení života lidí v území, ve kterém působí. Dle jeho názoru MAS Karlštejsko přispívá ke zlepšení života lidí samotnou existencí, tím, že je nositelem komunitně vedeného místního rozvoje, samozřejmě poskytuje dotace žadatelům a přináší finanční a materiální efekty, bez kterých by se projekty jen těžko realizovaly. Dle jeho slov komunitně vedený místní rozvoj přináší „*to dobro, které je v daném regionu páčáno*“. Poukázal také na to, že kromě finančních prostředků MAS Karlštejsko přináší profit regionu, ve kterém působí, svou vlastní prací a prací místních partnerů.

Z rozhovoru vyplynulo, že ačkoliv v programovém období 2007-2013 probíhal komunitně vedený místní rozvoj v souladu s principem „zdola-nahoru“, čili že projekty vychází nikoliv z rozhodnutí krajů nebo státu, ale „zdola“, tedy z potřeb místních subjektů, v programovém období 2014-2020 tomu tak zcela není, jelikož Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo pro životní prostředí neaplikovaly do svých programů komunitně vedený místní rozvoj a naopak vytvořily programy, které nejsou dostatečně přizpůsobeny potřebám místního rozvoje.

6.4 Souhrn empirického šetření o realizovaných projektech MAS Karlštejsko v programovém období 2014-2020

Záměrem polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli bylo zjistit, zda vědí o činnosti MAS Karlštejsko a jejích aktivitách na území Černošic. Na základě uskutečněných rozhovorů lze konstatovat, že vybraní dotazovaní nezaregistrovali projekty realizované MAS Karlštejsko, ačkoliv se v Černošicích od roku 2018 realizovaly již 3 projekty, na které byly prostřednictvím MAS Karlštejsko poskytnuty dotace ve výši 11, 1 milionů Kč. Výjimkou je pouze dotazovaný D6, který zmínil, že ve městě probíhá oprava chodníku, avšak kdo projekt realizuje, nevěděl jistě (jedná se o opravu chodníku v ulici Dr. Janského – viz projekty v Tabulce 8). Na základě získaných odpovědí od dotazovaných lze dále konstatovat, že většina dotazovaných vnímá v posledních zhruba 5 letech určité zlepšení a rozvoj Černošic, ačkoliv se dotazovaní ve svých odpovědích na nějakém konkrétní zlepšení neshodují. Dále také vyplynulo, že konkrétně realizované projekty si občané příliš nevybavují a pokud realizaci nějakých projektů zaznamenali, považují je za činnost města, a nespojují je s činností MAS Karlštejsko. Povědomí o činnosti (a vůbec existenci) MAS Karlštejsko je velmi nízké, o této organizaci slyšely pouze dvě dotazované.

Dále byl uskutečněn rozhovor s ředitelem MAS Karlštejsko, jehož cílem bylo zjistit, čím je nerovnoměrné rozložení realizovaných projektů dáno. Zároveň bylo cílem také zjistit, v čem pan ředitel vidí přínos činnosti MAS Karlštejsko. Z rozhovoru vyplynulo, že rozložení projektů dle území ORP je zcela náhodné, záleží totiž pouze na lidech v regionu, na jejich aktivitě a vůli nějaký projekt uskutečnit. Neexistuje tedy žádné pravidlo, které by vymezovalo, v jakém území ORP se budou projekty uskutečňovat. Dále vyplynulo, že MAS Karlštejsko připívá ke zlepšení života lidí tím, že je nositelem komunitně vedeného místního rozvoje, tedy tím, že poskytuje dotace žadatelům a přináší finanční a materiální efekty, bez kterých by se projekty jen těžko realizovaly, ale zároveň také přináší „*to dobro*,

keré je v daném regionu páháno“. Dále vyplynulo, že ačkoliv v programovém období 2007-2013 probíhal komunitně vedený místní rozvoj v souladu s principem „zdola-nahoru“, v programovém období 2014-2020 tomu tak zcela není, jelikož Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo práce a sociálních věcí a neaplikovaly do svých programů komunitně vedený místní rozvoj a naopak vytvořily programy, které nejsou dostatečně přizpůsobeny potřebám místního rozvoje.

7 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem se MAS Karlštejnsko jako aktér lokálního rozvoje podílí na rozvoji lokality, ve které působí, a jaké projekty MAS realizovala ve strategickém období 2014-2020.

V teoretické části byly pomocí studia odborné literatury, relevantních zdrojů a legislativních dokumentů vymezeny nejdůležitější pojmy přímo související s regionálním rozvojem, tak, aby byl vytvořen teoretický rámec pro další studium regionálního rozvoje. Druhá část teoretické části se zaměřila na aktéry regionálního rozvoje, byly vymezeny pojmy související s aktérstvím a byli definováni aktéři na národní, krajské a místní úrovni. Studium literatury bylo zjištěno, že místní akční skupiny působící na místní (lokální) úrovni přistupují k rozvoji lokality v souladu s endogenním přístupem, čili přístupem zevnitř, který klade důraz na mobilizaci vnitřních zdrojů a zejména na lidský kapitál, tzn. znalosti, schopnosti a dovednosti lidí žijících v lokalitě.

Na teoretickou část navazuje sekundární a komparativní analýza dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejnsko. Analýza dat o místních akčních skupinách nejprve specifikovala místní akční skupiny na národní úrovni a na úrovni Středočeského kraje, dále se pak zabývala vymezením MAS Karlštejnsko a jejími aktivitami. MAS Karlštejnsko se rozkládá v jihozápadní a západní části Středočeského kraje, území spadá pod správu tří obcí s rozšířenou působností (ORP) Beroun, Černošice a Hořovice. Svou rozlohou pokrývá téměř 400 km², sdružuje celkem 60 obcí a k roku 2014 evidovala 53 713 obyvatel. Z analýzy dat o MAS Karlštejnsko vyplynulo, že v programovém období 2014-2020 došlo k realizaci 32 projektů na základě výzev vyhlášených MAS Karlštejnsko. Projekty byly následně komparovány z hlediska operačních programů a vyhlášených výzev v rámci těchto programů, z hlediska zájmových skupin, z hlediska území ORP a z hlediska typu projektu – zda se jednalo o projekty investiční či neinvestiční. Z této komparace vyplynulo, že k realizaci nejvíce projektů došlo v roce 2019, kdy se uskutečnilo 17 projektů. Více než polovina všech projektů byla realizována veřejným sektorem, z komparace také vyplývá tendence k podpoře investičních (tvrdých) projektů. Komparace také odhalila poměrně nerovnoměrné rozložení projektů na území ORP, kdy se nejvíce projektů realizovalo v ORP Černošice.

Na sekundární a komparativní analýzu dat o místních akčních skupinách se zaměřením na MAS Karlštejnsko navazuje vlastní empirické šetření, které bylo uskutečněno

prostřednictvím polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli Černošic, které měly za cíl zjistit, zda vědí o činnosti MAS Karlštejsko, a polostandardizovaným rozhovorem s ředitelem MAS Karlštejsko, která měl za cíl objasnit, nerovnoměrné rozložení projektů a zhodnotit přínos činnosti MAS v lokalitě, ve které působí. Na základě rozhovorů s obyvateli Černošic lze konstatovat, že přestože uvedli, že v Černošicích dochází k určitému rozvoji, konkrétní projekty, které se v Černošicích realizovaly, si nevybavují a o činnosti MAS Karlštejsko většinou nevědí. Z rozhovoru s ředitelem MAS Karlštejsko vyplynulo, že rozložení projektů dle území ORP záleží pouze na lidech v regionu, na jejich aktivitě a vůli si danou problematiku nastudovat a nějaký projekt uskutečnit. Neexistuje tedy žádné pravidlo, které by vymezovalo, v jakém území ORP se budou projekty uskutečňovat. Z odpovědi na druhou otázku vyplynulo, že dle názoru pana ředitele MAS Karlštejsko připívá ke zlepšení života lidí samotnou svojí existencí, tím, že je nositelem komunitně vedeného místního rozvoje. Je patrné, že MAS Karlštejsko poskytuje dotace žadatelům a přináší finanční a materiální efekty, bez kterých by se projekty jen těžko realizovaly, ale (dle jeho slov) komunitně vedený místní rozvoj také přináší „*to dobro, které je v daném regionu pácháno*“. Poukázal také na to, že kromě finančních prostředků MAS Karlštejsko přináší profit regionu, ve kterém působí, svou vlastní prací a prací místních partnerů.

Z rozhovoru vyplynulo, že ačkoliv v programovém období 2007-2013 probíhal komunitně vedený místní rozvoj v souladu s principem „zdola-nahoru“, čili že projekty vychází nikoliv z rozhodnutí krajů nebo státu, ale „zdola“, tedy z potřeb místních subjektů, což je hlavní zásada endogenního přístupu k rozvoji regionů, v programovém období 2014-2020 tomu tak zcela není, jelikož Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo pro životní prostředí neaplikovaly do svých programů komunitně vedený místní rozvoj a naopak vytvořily programy, které nejsou dostatečně přizpůsobeny potřebám místního rozvoje. Pan ředitel ale nepředpokládá, že by se tato skutečnost měla v blízké době změnit.

8 Seznam použitých zdrojů

BERNARD, Josef. *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva.*

Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.

BINEK, Jan, Hana SVOBODOVÁ, Jan HOLEČEK, Iva GALVASOVÁ a Kateřina CHABIČOVSKÁ. *Synergie ve venkovském prostoru - Aktéři a nástroje rozvoje venkova.*

GaREP, 2009. ISBN 978-80-904308-0-8.

GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje.* Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.

HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-803-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace.* Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HUDEČKOVÁ, Helena, Michal LOŠŤÁK a Adéla ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015.

ISBN 978-80-213-1413-9.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník.* Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie.* Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-7329-023-5.

SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji.*

Ostrava: Repronis, 2004. ISBN 80-7329-059-6.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje.* Praha:

Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy.* Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje

Černošická šance [online]. [cit. 2022-03-08]. Dostupné z:

<https://cernosickasance.cz/cernosicka-sance-2021/>

Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

DotaceEU.cz [online]. [cit. 2022-01-17]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/uvod>

Euroskop.cz [online]. [cit. 2022-01-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/>

Fond Černošice [online]. [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://fondcernosice.cz/>

MAS Karlštejsko [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://karlstejskomas.cz/>

Město Černošice [online]. [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.mestocernosice.cz/>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2022-01-20]. Dostupné z:

<https://mmr.cz/cs/uvod>

Ministerstvo pro místní rozvoj: Informační web územního plánování [online]. [cit.

2022-01-15]. Dostupné z: [https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-](https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp)

[planovani/nuts.asp](https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp)

Národní síť Místních akčních skupin České republiky [online]. [cit. 2022-01-31].

Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Občanský zákoník: Zákon č. 89/2012 Sb. [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#cast1>

Zákon o krajích: Zákon č. 129/2000 Sb. [online]. [cit. 2022-01-01]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon o obcích: Zákon č. 128/2000 Sb. [online]. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon o podpoře regionálního rozvoje: Zákon č. 248/2000 Sb. [online]. [cit. 2022-01-

04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

9 Přílohy

9.1 Příloha č. 1: Seznam realizovaných projektů v období 2014 – 2020

Tabulka 14 – Seznam realizovaných projektů v programovém období 2014-2020

Projekt	Zhotovitel	Rok	Výše dotace v Kč
Právní poradna Farní charity Beroun pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	Farní charita Beroun	2018	989 675
Komunitní centrum sv. Ludmily na Tetíně	Římskokatolická farnost Beroun	2018	1 498 520
Hiporehabilitace pro osoby hendikepované zdravotně či prostředím a jejich pečovatele	Hiporehabilitace Jupiter, z.s.	2018	1 460 161
Letní příměstské tábory MŠ Zvoneček, Karlík	Soukromá mateřská škola Zvoneček, Karlík	2018	782 250
Komunitní dílna jako prostředek prevence soc. vyloučení osob pečujících o malé děti	V Tůních z.s.	2018	1 499 725
Příměstské tábory v ZŠ Kairos	Základní škola Kairos, z.ú.	2018	585 250
Příměstský dětský tábor Chodouň	Markéta Stehlíková	2019	1 590 500
Chodník k úřadu městysu Karlštejn	Městys Karlštejn	2019	1 356 599
Veřejné osvětlení Hlásná Třebáň	Obec Hlásná Třebáň	2019	2 576 683
Rozšíření kapacity MŠ	Obec Chodouň	2019	4 132 861
Dopravní infrastruktura Mořina	Obec Mořina	2019	3 731 315
Komunitní centrum sv. Ludmily na Tetíně (2)	Římskokatolická farnost Beroun	2019	2 086 264
Bezpečné chodníky - chodník Říční v Černošicích	Město Černošice	2019	1 064 316
Rekonstrukce učebny informatiky ZŠ Černošice	Město Černošice	2019	1 247 886
Chodník Dobřichovice - Karlík 2019	Město Dobřichovice	2019	1 714 840
Multimediální odborná učebna ZŠ Řevnice	Město Řevnice	2019	4 991 115
Rekonstrukce pěšího propojení ulic Na Skalkách a Na Výsluní v Letech	Obec Lety	2019	995 142
Příměstský tábor - JEVA	SPORT JEVA, s.r.o.	2019	921 000
Přibližování v regionu	ZELENÝ OSTROV s.r.o.	2019	1 375 563
Vybudování multimediální učebny a zajištění konektivity	1. Základní škola Hořovice	2019	4 970 374
Rozšíření a modernizace hvězdárny	Město Žebrák	2019	4 991 796
Rekonstrukce chodníků Neumětely - úsek D	Obec Neumětely	2019	1 947 260
Bezbariérový přístup do školy a modernizace učebny přírodních věd	ZŠ a MŠ Lochovice	2019	2 979 856
Rekonstrukce Azylového domu sv. Josefa pro rodiny s dětmi v Lochovicích	Charita Beroun	2020	1 694 001

Přechod pro chodce v obci Mořina	Obec Mořina	2020	2 088 471
Bezpečné chodníky - chodník Dr. Janského v Černošicích	Město Černošice	2020	8 831 339
Kulturní a vzdělávací komunitní centrum	Město Řevnice	2020	3 857 134
Stavební úpravy stávajícího objektu - Hasičská zbrojnice	Město Řevnice	2020	8 308 744
Automobil pro terénní práci OS Za branou	Občanské sdružení Za branou z.s.	2020	420 000
Chodník v ul. Novodvorská, Černolice	Obec Černolice	2020	443 225
Doplnění chodníku na křižovatce U Tří lip	Obec Lety	2020	870 368
Jivina, chodník podél silnice II/117	Obec Jivina	2020	5 129 840

Vlastní zpracování dle MAS Karlštejsko, z.ú. (<https://karlstejskomas.cz/>)

9.2 Příloha č. 2: Přepis rozhovorů s obyvateli Černošic

Dotazovaný č. 1

Pohlaví: žena

Věk: 38 let

Vzdělání: Vysokoškolské

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Zlepšily se tu cesty, město se snaží zapojovat veřejnost.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„Vypsala se Černošická šance, Fond Černošice... Lidi mají chut' společně pracovat, zapojovat se. Projekty? Asi město, nevím přesně.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ne.“

Dotazovaný č. 2

Pohlaví: žena

Věk: 45 let

Vzdělání: Střední s maturitou

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Něco málo, přibyly kontejnery na tříděný odpad. Takže zlepšení.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„Nevím, moc to nesleduju.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ne.“

Dotazovaný č. 3

Pohlaví: žena

Věk: 35 let

Vzdělání: Vysokoškolské

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Řekla bych, že zlepšení. Radnice se tu o to dobře stará. Dobře se tu žije, ale nefunguje doprava.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„Nevím. Asi se stará město.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ano, slyšela. Myslím, že se snaží o rozvoj regionu. Ale lidi se snaží i sami.“

Dotazovaný č. 4

Pohlaví: žena

Věk: 80 let

Vzdělání: Střední s maturitou

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Dobrá je ta sportovní hala, ale ta už tu byla dřív.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„Nezaznamenala, já tu chodím se psem, tak dobře to tu neznám.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ne.“

Dotazovaný č. 5

Pohlaví: žena

Věk: 64 let

Vzdělání: Střední s maturitou

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Žiju tu celý život, ale dřív to bylo lepší. Teď jsou špatné cesty tam v lese, chybí tam lavičky. Taky tu chybí obchody, jako řemesla – švec a tak.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„Jsou tady lepší cesty.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ano, četla jsem o nich v Informačních listech.“

Dotazovaný č. 6

Pohlaví: muž

Věk: 50 let

Vzdělání: Střední s maturitou

1) Co se podle Vás zlepšilo nebo zhoršilo ve Vaší obci za posledních cca 5 let?

„Nevím přesně, teď se třeba opravuje ten chodník, takže asi spíš zlepšení.“

2) Zaznamenal/a jste nějaké konkrétní projekty, a pokud ano, kdo je realizoval?

„No ten chodník asi, řekl bych, že to organizuje město.“

3) Slyšel/a jste někdy o MAS Karlštejsko?

„Ne, neslyšel.“

9.3 Příloha č. 3: Zkrácený přepis rozhovoru s ředitelem MAS Karlštejsko

V ORP Černošice se za celé programové období 2014-2020 realizovalo nejvíce projektů. Čím je to dáno? Existuje pro to nějaký konkrétní důvod?

„Je to čistě náhodnou, závisí to na tom, jak se v regionu lidi zaktivizují, může tam být jeden vliv, že v tom území, že to umí, umí si to načíst, je to náhoda spočívající v tom, kdo zvedne „zadek“, tak to udělá. Není to žádné pravidlo.“

Čím podle Vás MAS Karlštejsko přispívá ke zlepšení života lidí v lokalitě? Mohl byste to nějak zhodnotit?

„Ono je to jednoduché, tím že už je od toho roku 2007, v podstatě od vzniku, nositelem komunitně vedeného místního rozvoje, ač se to v minulosti jmenovalo LEADER, když to bylo období 2007-2013, v gesci Ministerstva zemědělství, anebo i následně když to v období 2014-2020 přešlo pod ne příliš šťastnou gesci Ministerstva pro místní rozvoj, tak samozřejmě jako integrovaný nástroj, to vyvolalo spoustu synergických efektů. MAS Karlštejsko jako veřejně prospěšná organizace regionu poskytuje dotační tituly a dotace žadatelům, samozřejmě to je ten přímý dopad těch finančních toků, které do regionu tečou, je to podmíněno těmi parametry, které musí ta místní partnerství splňovat, a to už od roku 2007, respektive 2008, kdy se ta strategie začala realizovat. A to samozřejmě trvá dál a ty synergické efekty krom jiného spočívají v tom, že samozřejmě ty projekty, které jsou realizovány, navazují většinou ještě na něco dalšího a kooperují mezi sebou. Takže to, co přináší ten komunitně vedený místní rozvoj, to je to dobro, které je v tom regionu pácháno.“

Takže byste řekl, že tím, že vyhlášíte výzvy a pak realizujete projekty, tím přispíváte k rozvoji lokality?

„No samozřejmě, ty finanční a materiální efekty, které to sebou přináší, protože i u těch měkkých projektů, jejichž finanční zdroj čerpá to místní partnerství a MAS Karlštejsko z působnosti Ministerstvem školství nebo Ministerstva práce a sociálních věcí, které jsou potom aplikovány v měkkých projektech, tak i to přináší samozřejmě ty materiální efekty, protože bez nich by se ty aktivity v regionu těžko realizovaly nebo by se nerealizovaly vůbec. Ten motivační faktor té finanční podpory je jednoznačný a už z podstaty samé existence organizace jako takové a jako nositele integrovaného nástroje a tu práci, kterou odvádí vlastní management nebo i podstatná část těch partnerů, tomu regionu přináší profit. Jiná věc je, že ne každý té problematice rozumí, což se týká i lidí ve státní správě, protože v období 2007-2013 i v předcházejících obdobích, kdy se komunitně vedený místní rozvoj, tehdy pod názvem LEADER, začal do ČR aplikovat, tak řada z nás těch

místních aktérů jako partnerů se podílela na zavádění LEADER do ČR, tak známe tu podstatu jako takovou a ten princip „bottom-up“, což je ten základní princip LEADER, tak ten generoval to, že pak bylo možné ten LEADER v tom regionu realizovat, což je samozřejmě správný postup a takto to zaplatěná bylo po celou dobu programového období 2007-2013. Organizace nesoucí na svých bedrech LEADER si mohly stanovovat a vytvářet v těch tzv. Fichích, kromě povinných kritérií i kritéria, která odpovídala regionům, protože regiony se od sebe v některých případech významně odlišují. Takhle to jde správně po celou dobu období 2014-2020 v té části komunitně vedeného místního rozvoje, která probíhá v rámci Programu rozvoje venkova, ale zcela odlišně a zcela špatně na úrovni Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva pro životní prostředí, které neimplementovaly komunitně vedený místní rozvoj do svých programů, ale zcela obráceně své programy nasadily na LEADER a komunitně vedený místní rozvoj a tím je zdevastovaly, protože tím zcela potlačily rozhodovací principy na úrovni místního partnerství, a to je velký problém, který se promítá i do období 2021-2027, a stále trvá stav, kdy úředníci neposlouchají, co venkov chce, co venkov potřebuje, a oni stanovují, co bude venkov dělat. Takže uvidíme, co se bude dít dál, nicméně nepředpokládám, že dojde k nějaké revoluci.“